

Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці II
Кафедра педагогіки та психології

Реєстраційний № _____

Кваліфікаційна робота
ДІЯЛЬНІСНИЙ ПІДХІД В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ ЗДО:
СУТНІСТЬ ТА ОСОБЛИВОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ

ШЕЛЕЛЬО ТЕТЯНА ВОЛОДИМИРІВНА

Студентка IV-го курсу

Освітня програма: 012 Дошкільна освіта

Ступінь вищої освіти: бакалавр

Тема затверджена Вченою радою ЗУІ

Протокол № 7 /27 жовтня 2020 року

Науковий керівник:

Біда Олена Анатоліївна,
доктор пед. наук, професор

Консультант:

Гаврилюк Ілона Юліївна
ст. викладач

Завідувач кафедрою:

Біда Олена Анатоліївна,
доктор пед. наук, професор

Робота захищена на оцінку _____, «__» _____ 202_ року

Протокол № _____ / 2021

Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці II

Кафедра педагогіки та психології

Кваліфікаційна робота
ДІЯЛЬНІСНИЙ ПІДХІД В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ ЗДО:
СУТНІСТЬ ТА ОСОБЛИВОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ

Ступінь вищої освіти: бакалавр

Виконала: студентка IV-го курсу

Шелельо Тетяна Володимирівна

Освітня програма: 012 Дошкільна освіта

Науковий керівник: **Біда Олена Анатоліївна,**
доктор пед. наук, професор

Консультант: **Гаврилюк Ілона Юліївна**
ст. викладач

Рецензент: **Греба Ілдіко Золтанівна**
викладач

Берегове
2021

II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola

Pedagógia és Pszichológia Tanszék

TEVÉKENYSÉGGÖZPONTÚSÁG AZ ÓVODAI FEJLESZTÉS FOLYAMATÁBAN: LEHETŐSÉGEK ÉS MEGOLDÁSOK

Szakedolgozat

Képzési szint: alapképzés

Készítette: Seleyo Tetjana

IV.évfolyamos hallgató

Képzési program: 012 Óvodapedagógia

Témavezető: Bida Olena

ped.tud.doktora, professzor

Konzulens: Gávriļjuk Ilona

főiskolai adjunktus

Recenzens: Greba Ildikó

adjunktus

ЗМІСТ

ВСТУП	6
РОЗДІЛ I. ПОНЯТТЯ ДІЯЛЬНІСНОГО ПІДХОДУ У ДОШКІЛЬНОМУ ВИХОВАННІ	8
1.1. Поняття діяльнісного підходу та його особливості	8
1.2. Структура діяльнісного підходу	10
РОЗДІЛ II. ТИПИ ДІЯЛЬНОСТІ У НАВЧАЛЬНО-РОЗВИТКОВОМУ ПРОЦЕСІ	12
2.1. Типи діяльності дітей дошкільного віку	12
2.2. Інші типи діяльності дошкільників	13
2.3. Значення ігор в організації діяльнісного підходу	15
2.4. Діяльнісний підхід через педагогіку вражень	16
2.5. Навчально-розвитковий метод практичної діяльності	17
2.6. Кооперативна співпраця в навчально-розвитковому процесі	19
2.7. Метод проектів як діяльнісний	20
РОЗДІЛ III. ПРИНЦИПИ ТА МЕТОДИ ОРГАНІЗАЦІЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДІТЕЙ В ЗАКЛАДАХ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ	22
3.1. Принципи дошкільного виховання	22
3.2. Реалізація принципу діяльнісного підходу в ЗДО	23
3.3. Традиційні і нетрадиційні методи діяльнісного підходу	24
3.4. Організація буденного життя дитини згідно принципу діяльнісного підходу	28
РОЗДІЛ IV. СТАН ОРГАНІЗАЦІЇ ДІЯЛЬНІСНОГО ПІДХОДУ В НАВЧАННІ І ВИХОВАННІ ДІТЕЙ В ДЕЯКИХ ДОШКІЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ ЗАКАРПАТТЯ	30
4.1. Аналіз результатів дослідження	31
ВИСНОВКИ	51
РЕЗЮМЕ (на угорській мові)	52
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	53
ДОДАТКИ	61

TARTALOM

BEVEZETÉS.....	6
I. FEJEZET. A TEVÉKENYSÉGI MEGKÖZELÍTÉS FOGALMA AZ ÓVODAI NEVELÉSBEN.....	8
1.1. A tevékenység-megközelítés fogalma és jellemzői	8
1.2. A tevékenységi megközelítés szerkezete.....	10
II. FEJEZET. TEVÉKENYSÉGEK TÍPUSAI AZ OKTATÁSI ÉS FEJLESZTÉSI FOLYAMATBAN.....	12
2.1. Az óvodás gyermekek tevékenységének típusai.....	12
2.2. Egyéb típusú óvodai tevékenységek.....	13
2.3. A játékok értéke a tevékenység szemlélet szervezésében	15
2.4. Aktivitás-megközelítés a benyomások pedagógiáján keresztül.....	16
2.5. A gyakorlati tevékenység oktatási és fejlesztési módszere	17
2.6. Együttműködés az oktatási és fejlesztési folyamatban.....	19
2.7. A projekt módszere mint tevékenység	20
III. FEJEZET. A GYERMEKEK TEVÉKENYSÉGÉNEK SZERVEZÉSÉNEK ALAPELVEI ÉS MÓDSZEREI AZ ÓVODAI OKTATÁSI INTÉZMÉNYEKBEN.....	22
3.1. Az óvodai nevelés elvei.....	22
3.2. A tevékenységi megközelítés elvének megvalósítása az óvodában.....	23
3.3. A tevékenység megközelítésének hagyományos és nem hagyományos módszerei	24
3.4. A gyermek mindennapi életének megszervezése az aktivitás-szemlélet elvének megfelelően	28
IV. FEJEZET. A TEVÉKENYSÉG MEGKÖZELÍTÉSÉNEK SZERVEZETE A GYERMEKEK TANÍTÁSÁBAN ÉS OKTATÁSÁBAN A KÁRPÁTALJA ÓVODAI INTÉZMÉNYBEN	30
4.1. A kutatási eredmények elemzése	31
ÖSSZEFOGLALÁS	51
REZÜMÉ (magyarul)	52
IRODALOMJEGYZÉK.....	53
MELLÉKLETEK.....	61

ВСТУП

Темою даної роботи є «Діяльнісний підхід в освітньому процесі ЗДО: сутність та особливості реалізації». Метою є вивчення сутності діяльнісного підходу, методів навчання та їх застосування.

Актуальність даної теми полягає у тому, що правильно організований діяльнісний підхід в освітньому процесі ЗДО є важливим чинником, а також, запорукою успіху вихователя та дітей. Вихователь повинен сприяти всебічному розвитку дитини за допомогою використання різних методів.

Діяльнісний підхід є невід'ємною складовою у навчально-виховному процесі ЗДО. Від даного підходу залежить, на скільки ефективним та цікавим буде освітній процес. Вихователь має застосовувати у роботі з дітьми традиційні та нетрадиційні методи навчання, доручати дітям різні завдання, підводити до пошуку нетрадиційних рішень, спонукати дітей до праці та активної участі в процесі засвоєння знань, навчати дітей в іграх, оскільки саме гра є провідною діяльністю дошкільника.

У процесі діяльнісного підходу, вихователь має використовувати набуті знання в роботі з дітьми. Забезпечити дітям цілісне уявлення про світ, формувати здібності до самоосвіти та спільної праці. Дуже важливо, щоб у групі дитячого садка панувала сприятлива атмосфера, щоб вихователь мотивував дітей до діяльності та вірив у їхні можливості. Також, вихователь має бачити результативність роботи дитини у різних видах діяльності, сприяти активній співпраці дітей.

Для того, щоб побачити наскільки вихователі розуміють принцип діяльнісного підходу, як розуміють та застосовують методи навчання на практиці, було проведено аналіз наукової літератури та анкетування з вихователями закладів дошкільної освіти Закарпаття.

Об'єкт дослідження - діяльнісний підхід.

Предмет дослідження – взаємозв'язок методів виховання та їх вплив на всебічний розвиток дитини дошкільного віку.

Мета дослідження: покласти на теоретичні основи поняття «діяльність», «діяльнісний підхід», «методи навчання», закономірності та спонукальні чинники. Розкрити суть діяльнісного підходу в освітньому процесі ЗДО Закарпаття.

Завдання дослідження:

- дати аналіз поняттям «діяльнісний підхід» та «методи навчання»;
- розкрити сутність діяльнісного підходу;
- охарактеризувати принципи дошкільного виховання;
- розглянути методи навчання та їх інтеграцію в ЗДО Закарпаття.

Гіпотези дослідження:

1. Чи правильно розуміють вихователі діяльнісний підхід в освітньому процесі ЗДО?
2. Чи розуміють вихователі сутність традиційних методів навчання, їхнє поєднання та застосування?
3. Чи знають і використовують вихователі нетрадиційні методи в навчально-виховному процесі з цілей діяльнісного підходу?

РОЗДІЛ І. ПОНЯТТЯ ДІЯЛЬНІСНОГО ПІДХОДУ У ДОШКІЛЬНОМУ ВИХОВАННІ

«Суб'єкт у своїх діяннях не тільки виявляється і проявляється, він в них створюється і визначається. Тим, що він робить, можна визначити те, що він є; напрямком його діяльності можна визначити і формувати його самого».

С.Л. Рубінштейн (Капінус, 2020:30).

Діяльнісний підхід – це такий принцип, в основі якого лежить предметна діяльність людини чи суспільства в цілому (Чмиленко-Жук, 2014:12).

Діяльнісний підхід формується на одному з основних принципів психології, а саме на принципі діяльності. Головним у діяльнісному підході є навчання через здатність. Завдяки цьому знання не передаються у готовому вигляді, а навпаки, виробляються самим суб'єктом. Людина засвоює знання пов'язуючи водночас способи дій з ними. Сформованість об'єктивних і перетворюючих дій базується у процесі мислення. За допомогою цих об'єктивних дій мислення починає формуватися та проявлятися. У даному випадку, сама діяльність є засобом формування, розвитку та саморозвитку особистості (Січкара, 2014:2020).

Діяльнісний підхід відіграє важливу роль в ЗДО. За його допомогою відбувається активний, правильно організований навчально-виховний процес. Даний підхід спрямований на всебічний розвиток дітей та їх самовдосконалення. Вихователь повинен вміти правильно керувати діяльністю вихованців, спрямовувати її на розвиток нових вмінь, навичок та знань. Правильно організований діяльнісний підхід є запорукою успіху ЗДО.

1.1. Поняття діяльнісного підходу та його особливості

Діяльнісний підхід – це поняття, якому належить організація освітнього процесу, з метою розвитку активної, різносторонньої, ефективної та якомога самостійної діяльності дітей. В його основу покладені раціональні шляхи вирішення проблем, здатність раціонально мислити та використовувати набуті знання, уміння та навички у процесі розв'язання нових завдань (Молнар, 2016:77-78).

Поняття діяльнісного підходу в освітньому процесі засноване на звільненні акцентів навчання і виховання, для розвитку активності людини, її здатності конкретно усвідомлювати власні дії, спрямовуючи їх на самореалізацію. Узагальнюючи, йдеться мова про людину, яка виявляє особливу старанність та відповідальність, успішно володіє

компетентністю, вміє розмірковувати над своїми діями, робити висновки, демонструвати свої маневри тощо (Висоцька, 2018:11).

Формування діяльнісного підходу відбулося ще за часів радянської психології у 20-х роках 20 століття. С. Рубінштейном було розроблено принцип єдності свідомості і діяльності. О. Леонтьєвим та представниками Харківської діяльнісної психологічної школи було розроблено проблеми спільної структури внутрішньої та зовнішньої діяльності. За С. Рубінштейном діяльності притаманні такі властивості:

- діяльність належить тільки суб'єктам, які виконують спільну діяльність;
- діяльність характеризується взаємодією суб'єкта та об'єкта, тобто вона повинна бути змістовною;
- діяльність розглядається завжди як творча та самостійна (Гомонюк, 2012 :54).

В основу діяльнісного підходу закладена базова позиція, у якій психіка особистості пов'язана з самою діяльністю та зумовлюється нею. Сама діяльність розглядається як активність особистості, яка формується взаємодіючи з навколишнім середовищем. У даній взаємодії вирішуються різні важливі задачі у житті, на основі яких відбувається становлення та розвиток людини. Діяльнісний підхід має відбуватися у процесі навчання, яке повинно розглядатися як сама діяльність, оскільки особистість не з'являється на світ з готовими знаннями та вміннями розв'язувати життєво важливі задачі (Молнар, 2016:77).

Метою діяльнісного підходу є становлення та всебічний розвиток особистості дитини. Якщо педагог використовує у роботі з дітьми різні форми, прийоми та методи навчання, то він цим самим забезпечує становлення особистості, її здатність робити вибір, оцінювати, програмувати, розвиватися та самореалізуватися (Аніщук, 2017:20).

Поняття «діяльнісний підхід» в педагогіці, філософії та психології з'явилося набагато пізніше, ніж його трактування. Я. Коменський зауважував, що дитина привчається щось робити, виконуючи якусь роботу. А Ф. Фребель висловився, що здібності кожної особистості проявляються у процесі діяльності, тому освітній процес має відбуватися під час дії, праці та мислення, а вся педагогічна система під час діяльності дітей, якою керує сам педагог чи вихователь. Вчений дійшов висновку, що для становлення особистості, її розвитку та виховання підростаючого покоління, важливе значення відіграють різні види діяльності, а особливо гра, навчання та праця (Молнар, 2016:77).

На сьогоднішній день, поняття даного підходу формується при такому розумінні відносин вихователя та вихованця, у якому педагог та дитина мають рівні права під час навчальної та виховної діяльності. В освітньому процесі не має бути таких понять як керівник та його підлеглий, який не може за себе вступитись. В.О. Сухомлинський так трактував діяльнісний підхід: «поважне ставлення до людської гідності, людської

особистості вихованця». На його думку, саме такі риси мають бути притаманні педагогам. Ці риси дають змогу зберегти людські якості, які ще були закладені з народження дитини, а саме доброзичливість та людяність. Саме ці гарні якості, не дають розвинутися поганим та жорстоким (Садовий, 2013:306-307).

Якщо вихователь прагне до вдосконалення, запровадження чогось нового у навчально-виховному процесі, то він має перш за все наполегливо працювати над своїм професійним розвитком. Поняття діяльнісного підходу трактується як, процес формування знань, умінь та навичок кожної дитини, з метою розвитку у неї своїх зразків поведінки в різноманітних випадках та їх пристосування до особливостей мислення, важливих орієнтацій особистості, звертаючи увагу на предметну діяльність, яка являє собою не тільки засвоєння знань та вмінь, ай особливістю їх застосування для вирішення проблем чи завдань сьогодення (Сорочук, 2018:66).

1.2.Структура діяльнісного підходу

Продуктивність діяльнісного підходу проявляється в дотриманні таки головних принципів:

- підхід у навчально-виховному процесі має бути цілісним;
- має переважати постійність виховного процесу та його цілеспрямованість;
- застосування інтеграції в спільній роботі педагога з дітьми;
- наявність природо відповідності та культуру відповідності;
- виховання в процесі діяльності;
- відповідність методів та прийомів у роботі з дітьми меті й змісту педагогічного процесу;
- прояв гуманності до особистості дитини (Поніманська, 2015:385).

Діяльнісний компонент розглядається як спільна діяльність вихователя та його вихованців, керування процесом та його організацією, передбачаючи кінцевий результат. Науково-педагогічна література назвала цей компонент організаторським або управлінським (Морозов, 2013:4).

Освітньо-виховний процес є аргументованим та має структурні елементи, які взаємодіють між собою. До елементів структури належить ціль, до якої прагне вихователь та його вихованці, діяльність організаторів педагогічного процесу та його учасників, взаємовідносини зароджені цією діяльністю, інтеграція окремих елементів у цілісну систему та її розвиток (Поніманська, 2015:385).

Діяльнісний підхід – це такий підхід, основну роль якого в процесі формування особистості відіграє діяльність. У 20 столітті Л. Виготським, О. Леонтьєвим та С.

Рубінштейном була заснована загальнопсихологічна теорія. Вчені стверджували, що тільки у процесі діяльності людина створює себе саму. Спираючись на стандартизацію змісту освіти, засвоєння дітьми знань, умінь, навичок та видів діяльності має відповідати критеріям повноцінності та поетапності всіх типів діяльності, які є необхідними для формування професійних компетентностей (Каленський, 2018:28).

Інноваційними технологіями та змістом освіти було запропоновано рекомендації, які має дотримуватися вихователь, щоб керувати самостійною діяльністю дошкільників. Педагог має заохочувати дітей проявляти активність та креативність, не перешкоджаючи прояву їхньої ініціативи, а також, відмовитись від занадто великої опіки (Іванюк-Січкар, 2018:103).

Правильно організований діяльнісний підхід в освітньому процесі ЗДО направлений на формування головних професійних компетентностей майбутніх педагогів та їхнє ефективне застосування для самовдосконалення у професійній діяльності. Даний підхід є базовим орієнтиром стандартизації в цілому та педагога зокрема. Результатом цієї системи є співпраця суб'єктів в навчальному процесі та процесі структури у професійній діяльності.

Діяльнісний підхід опирається на особистість, щоб дізнатися про її індивідуальність та вікові особливості. Основою цього підходу є дотримання принципу гуманності, культуровідповідності, індивідуального та творчого самовдосконалення. За допомогою цього підходу, можна виявити та розглянути своєрідність всіх суб'єктів процесу стандартизації, покладаючись на людську гідність особистості, визначити її роль у даному процесі, а також сприяти виявленню й успішному застосуванню особистісного досвіду (Каленський, 2018:29)

РОЗДІЛ II. ТИПИ ДІЯЛЬНОСТІ У НАВЧАЛЬНО-РОЗВИТКОВОМУ ПРОЦЕСІ

«Дитяча гра народжується з протиріччя: дитина намагається діяти як дорослий, але не може в силу своїх вікових особливостей, тобто, граючи, вона відпрацьовує ситуації дорослого життя».

Л.С. Виготський (Семчук, 2014:223)

Становлення та розвиток особистості відбувається лише в процесі діяльності. Діяльність виступає як основна умова розвитку людини. Вона впливає на фізичне вдосконалення людини, її психіку, а саме на силу, інтелектуальні здібності, волю, почуття та риси характеру. За допомогою діяльності людина самореалізується, розуміє життєві норми та цінності (Ковшар, 2015:77).

Дошкільний вік характеризується багатьма типами діяльності. Кожен з типів має особливий вплив на всебічний розвиток дитини в цілому, тому дуже важливою є правильно організована діяльність дітей в навчально-розвитковому процесі ЗДО.

2.1. Типи діяльності дітей дошкільного віку

Діяльність - це активність особистості, налаштована на індивідуальні зміни, яка мотивує особистість на створення нових потреб (Варій, 2007:686).

Опановування різноманітних здібностей дошкільником відбувається за допомогою різних видів діяльності. Розрізняють такі види діяльності дітей дошкільного віку: рухова, образотворча, музична, театральна, сенсорно-пізнавальна, математична, мовленнєва, трудова та інші. Набуття різних здібностей вимагає засвоєння дитиною доступних знань про себе, навколишнє середовище та майстерність правильно використати наявні здібності. Обізнаний дошкільник вміє самостійно вести себе в різних ситуаціях. Розвинуті емоційні та вольові психічні процеси дають здатність дитині проявити себе у всіх видах діяльності. Творчий успіх дошкільника формулює прояв рухових, пізнавальних, образотворчих, музичних та багато інших здібностей (Базовий компонент дошкільної освіти, 2012:05).

Рухова діяльність є біологічним чинником дітей, яка впливає на розвиток функцій організму. Рухи містяться в різних видах дитячої діяльності. Вони є складовою пізнавальних психічних процесів, тому під час активної діяльності приток імпульсів спрямовує розвиток дитини в інтелектуальному, фізичному та чуттєвому напрямі (Курок-Лісневська, 2014:102).

Образотворча діяльність застосовується для того, щоб дитина мала змогу пізнати суспільство та себе у ньому. Через цей вид діяльності, у дитини виникають різні форми комунікації з суспільством, вона здатна передавати свої враження про навколишній світ за допомогою зображувальних засобів, передавати різні почуття, уникати невпевненість у собі та позбавлятися страху (Баранова, 2012:11).

Музична діяльність сприяє становленню особистості дошкільника. Ця діяльність доповнює уяву та почуття дитини, розвиває зацікавленість до різних музичних інструментів та потребу грати на них (Романюк, 2007:09).

Театральна діяльність – це діяльність, яка має зв'язок з творами театрального мистецтва. Цей вид діяльності відображає у грі уже наявні почуття та враження, а також, впливає на розвиток дитини. Театральна діяльність є улюбленим видом творчості дітей (Олійник, 2017:10).

Математична діяльність відіграє вагомe значення у формуванні уявлень дитини про світ та місце в ньому. Важливим завданням батьків та вихователів є прищеплення дитині зацікавленості елементарною математикою, а також вмінь виконувати завдання (Волинець-Омельчинко, 2019:133).

Мовленнєва діяльність – це вища форма активності мовлення. Вона широко застосовується в інших видах діяльності. Складові мовленнєвої діяльності: розмова, читання, аудіювання та письмо. Мовлення є найвищим чинником спілкування (Калмикова, 2016:21).

Трудова діяльність є винятковим видом дитячої діяльності. Дослідження вчених стверджують, що завдання вихователя-це ознайомлення дітей із працею дорослих, формування у них знань про різноманітну працю, виховання хорошого ставлення до людей та праці, спонукання дітей на допомогу у трудовій діяльності з дорослими (Швайка, 2008:18).

Ігрова діяльність є провідним видом діяльності дитини дошкільного віку. За допомогою цього виду діяльності дитина стає цілеспрямованою, активною, самостійною, а також у неї виникають почуття задоволення, радості тощо (Поніманська, 2006:310).

2.2.Інші типи діяльності дошкільників

Конструктивна діяльність - це така діяльність, в основі якої лежить створення різноманітних конструкцій, за допомогою окремих деталей. Коли дитина створює яку-небудь конструкцію, то вона водночас, формує винахідницькі вміння та здібності. Дуже важливим, при побудові конструкції є взаємність розташування окремих частин, їхнє з'єднання та замінювання. У даному випадку, дитина починає розрізняти різні деталі, їхні

властивості та способи з'єднання. З'єднання цих деталей дається дітям важче ніж ліплення з пластиліну, тому потрібні різні спеціальні методи (Дуткевич, 2012:159).

Під час конструктивної діяльності, відбувається ефективне формування комунікативно-мовленнєвої сфери дошкільників. Діти починають опановувати терміни об'єктів з якими вони взаємодіють. Постійно складаючи, конструкцій з однолітками, сприяють успішному розвитку мовлення. Спільна праця дітей в групах впливає на правильне висловлювання власних думок, діти ставляться один до одного з розумінням, вміють домовлятися та відстоювати власні думки (Волощенко - Коваль, 2019:93).

Дослідницька діяльність – це продуктивний вид діяльності переважно старших дошкільників. Вона відображає прагнення дитини до експерименту, а також, є способом розуміння реальності навколо неї. О. Іванова, В. Кондратова, Л. Маневцева, П. Саморукова, Г. Беленько, Н. Лисенко та інші вчені розглядали питання сутності структури дослідницької діяльності та її значення в інших видах діяльності у закладах дошкільної освіти. Вони дійшли висновку, що експериментування сприяє інтеграції всіх набутих теоретичних знань, практичних умінь та навичок, і переносить ці знання в різноманітні сфери життя дітей дошкільного віку. П. Саморукова вважала, що звичайна пошукова діяльність дітей має вплив на ознайомлення вихованців з природнім середовищем, і забезпечує ефективну активність та самостійність. Ще вона дає змогу сформувати у них елементарні уявлення про явища природу, їхнє виникнення та взаємодію (Пісоцький-Пісоцька, 2018:145).

Побутова діяльність - це діяльність, яка спирається на дотримання вимог оточуючих. У ній дитина прагне отримати похвалу від дорослих та якнайбільше сподобатися їм своїми діями та поведінкою. Важливим для дітей є не механічне наслідування дій дорослих людей, а відмінне виконання їх у процесі діяльності. Діти звертають велику увагу на те, як їх оцінюють дорослі, і на чому вони наполягають. Згодом, побачивши оцінювання на собі, дитина починає використовувати його і в роботі з однолітками, не помічаючи власних помилок. Дуже часто дошкільники хочуть донести до своїх товаришів якусь інформацію щодо виконання якогось завдання, не враховуючи при цьому цілісність його послідовності (Дуткевич, 2012:132).

Самостійна пізнавальна діяльність – це дієвий засіб, що впливає на сприятливий та різносторонній розвиток старших дошкільників. Творча діяльність дітей дошкільного віку сприяє інтелектуальному, моральному, емоційному розвитку, розвитку пізнавальних процесів, а головне надає сукупність знань у пошуковій та спільній діяльності (Беленька-Боднар-Шоробура, 2020:68).

2.3. Значення ігор в організації діяльнісного підходу

За педагогічною системою Ф. Фребеля, діяльність дитини з раннього віку відбувається у процесі гри, тому Е. Яновська стверджувала, що саме гра повинна бути основним виховним засобом. До цього, також, відносяться заняття, які мають проводитися в ігровій формі, доти, доки дитина не вступить до школи (Січкара, 2014:222).

Гра сприяє всебічному розвитку особистості дитини. У її психіці здійснюються ключові зміни, які призводять до нових, більш значних стадій розвитку. Це дає змогу, нам побачити, що гра має дуже великі та цінні виховні можливості. Тому, більша кількість вчених вважають гру провідною діяльністю дітей дошкільного віку. Гра являє собою творчу діяльність. Вагомими є ігри, які діти створюють самостійно, такі ігри дістали назву творчі або сюжетно-рольові. У даних іграх діти відтворюють життя, яке їх оточує, а також наслідують діяльність дорослих. Творчі ігри є досить важливими елементами у виховному процесі, вони впливають на всебічний розвиток вихованців (Завальнюк-Поліщук, 2016:68).

Творчі ігри складаються з сюжетно-рольових та режисерських ігор. Відмінність між цими двома видами у тому, що режисерським іграм не притаманні справжні відносини між учасниками, хоч вони є дуже схожими з сюжетно-рольовими за структурою. А сюжетно-рольові ігри навпаки, характеризуються наявністю справжніх відносин між учасниками. Тому педагогам рекомендують застосовувати в роботі з дітьми творчі, самостійні та сюжетно-рольові ігри, які сприяють взаємодії однолітків у спільній діяльності. Своєрідність сюжетно-рольових ігор полягає в співробітництві, вони не належать дорослим, і це дає змогу вихователю впливати на розвиток співпраці дітей з товаришами (Піроженко -Завязун-Карабаєва-Соловійова-Сахно, 2016:9).

За класифікацією ігри відрізняються за формами активності дитини та участі педагога в ній. Гра впливає на прояв у дитини власних цінних якостей та особливостей. Дитина намагається активізувати свої знання, вміння та навички, створити сприятливі умови навколо себе, налагодити стосунки зі своїми однолітками та проявити зацікавленість. Ще за допомогою гри дитина вчиться вирішувати проблеми та шукати вихід з важких ситуацій. Правила гри є також, важливою умовою, оскільки дитина привчається до чесності, а якщо не дотримується їх, то однолітки обурюються. Через гру малюк привчається до якостей, які приховані у реальному житті, вчиться відстоювати власну думку та разом з цим, впливає на розвиток пізнавальних процесів (Ребрина-Суховієнко, 2017:3-4).

Те наскільки вихователь чи дорослий буде розуміти сутність гри, а головне, задоволення дітей під час неї, впливає на розвиток можливості ігрової діяльності в різних випадках. Коли мета навчання пов'язується з самою грою, то емоційна сфера поєднується з пізнавальними та вольовими якостями дитини. В позитивному середовищі легше формуються здібності

дітей. Допоміжним результатом ефективності розвивального впливу дорослих у грі можна спостерігати розвиток всіх психічних процесів. Застосовуючи творчу методику у взаємодії з дітьми, педагог створює запобіжні заходи до взаємовідношення з дитиною. З огляду на те, людина стає спроможною до вирішення власних перешкод, які зустрічаються їй на життєвому шляху. Під час гри дитина здобуває знання бути організатором та власником своїх сил, а також розуміє що вона є суб'єктом діяльності (Піроженко-Завязун-Карабаєва-Соловйова-Сахно, 2016:9).

Заохочуючи дітей до гри та збереження їхнього інтересу, вихователь має керуватися умовними ігровими термінологіями, різними впливами, вимогами, заохоченнями та компонентами гуртових змагань (Волкова, 2007:155).

Від того на скільки ефективно дитина вирішить ігрову задачу, залежить педагогічна важливість гри. Важливо, щоб закінчення певної казки чи гри було якнайбільш емоційне. Під час гри, а також, у буденному житті діти мають розуміти свої обов'язки, знати розрізняти їх та вчитися переходити з ігрової діяльності у реальну дійсність. Центральним є те, щоб діти ставали більш самостійними, проявляли ініціативу з свого боку, збагачували своє уявлення про світ та самих себе (Поніманська, 2006:354).

2.4. Діяльнісний підхід через педагогіку вражень

Емоції — це такі переживання, які виникають у людини під впливом внутрішніх та зовнішніх подразників організму (Волкова, 2007:57).

Емоційний розвиток відіграє важливу роль у дошкільному віці. Він має великий вплив на розвиток особистості дитини та засвоювання нею різних видів діяльності. Під час дошкільного віку, емоції дитини збагачуються, вдосконалюються, вона здатна мислити більш інтелектуально. Дошкільний вік характеризується початком формування особистості дитини, даний процес взаємопов'язаний з розвитком її емоційної сфери, впливає на сформованість поведінки у суспільстві та розвиток взаємовідносин з дорослими (Теплюк, 2013:181).

Емоційна сфера дитини дошкільного віку особлива і немає ніяких заперечень. Дошкільники дуже емоційні. Їхні емоції характеризуються яскраво вираженою імпульсивністю, нестабільністю, які змінюються у певній послідовності до усвідомлених емоційних проявів. Спираючись на це, вихователь має вміти майстерно здійснювати взаємодію з дітьми під час різних емоційних почуттів, доцільно діяти, мати до кожної дитини індивідуальний підхід та сприяти розвитку емоційної і почуттєвої сфери вихованців (Косенко, 2018:159).

На думку психологів, у людини немає правильних чи неправильних емоцій і почуттів. Емоційно-почуттєва сфера є дуже важливою в житті дітей. Вона дає змогу самим дітям та дорослим дізнатися про їхній стан. Такі позитивні емоції, як радість, задоволення та довіра, дають дітям відчуття захищеності впевненості в собі. Діти з легкістю та зацікавленістю добувають нові знання та використовують їх у повсякденному житті. Негативні емоції викликають у дітей незадоволеність, страх, недовіру. Відразу можна побачити, що щось трапилось. Коли дитина гнівається, то їй щось перешкоджає. Сум знижує активність дитини, її енергію та дає час для того, щоб пристосуватися до якоїсь втрати чи поразки. Таке почуття як страх, спонукає дітей захищатися. Прояв тепла та ласки дає дітям зрозуміти, що їх люблять, турбуються про них (Трофаїла, 2014:156).

Важливим є забезпечення емоційного комфорту та добробуту в групі. Це впливає на формування особистості, добрі взаємовідносини в спілкуванні з однолітками та дорослими, нормальне сприйняття емоцій оточуючих та розуміння дитиною своїх вчинків. Вчені наголошують на тому, що найважче завдання у процесі виховання - це навчити дитину бачити людей, співпереживати, зрозуміти їх та їхні почуття, намагатися проникнути у їхнє серце (Бухало, 2015:85).

Всі емоції та почуття людини характеризуються позитивною або негативною спрямованістю та різним ступенем напруження. Дошкільникам дуже важко керувати своїми переживаннями, оскільки вони не зовсім розуміють прості емоції. А ще найважче розібратися та зрозуміти переживання оточуючих. Саме тому, завдання вихователя, розвивати емоційну сферу дитини спираючись на розуміння емоцій, переживань дитини, стимулювати її проявляти власне ставлення у різних ситуаціях, вчити адекватно проявляти негативні емоції та позбавлятися їх (Трофаїла, 2014:158).

2.5. Навчально-розвитковий метод практичної діяльності

Практична діяльність - це діяльність у навчально-виховному процесі спрямована на розвиток у дітей трудових навичок та вмінь, поваги до праці старших (Поніманська, 2006:258).

Дослідженнями, якими займалися педагоги та психологи, було доведено, що трудова діяльність дітей є провідним чинником всебічного розвитку. Під час правильно організованої праці створюються умови, які сприяють укріпленню здоров'я дитини, її рухи стають точними, впевненими, вона краще пристосовується до життя. Разом з цим, відбувається розумовий та пізнавальний розвиток дитини, вона розуміє властивості предметів та їх застосування. Мислення дитини активізується, оскільки їй треба порівнювати та зіставляти предмети, які вона використовує в процесі діяльності. Під час

праці відбувається моральне виховання дитини. Починають формуватися такі якості особистості: подолання перешкод, спостережливість, самостійність, чуйність та дисциплінованість (Шапаренко, 2014:240).

Види праці дітей:

Самообслуговування відноситься до першого виду праці залучення дітей, яка триває впродовж всього життя. Даний вид праці полягає у гігієні щодо свого тіла, догляді за вбранням та побутовими предметами. Спираючись на сучасні технології, працю можна полегшити, але не змінити повністю. Доглядати за собою, стежити за зовнішнім виглядом та вбранням, дитина має самостійно (Беленька, 2009:27).

Господарсько-побутова праця – це вид праці, основною метою якої є підтримання чистоти та порядку в приміщенні, на подвір'ї, майданчику та допомога дорослим у підготовці до режимних моментів. Уже дітей молодшого дошкільного віку, вихователь поступово привчає виконувати різноманітні прості дії, швидко у часі за результатом, а саме: накривати на стіл, допомагати вихователю у підготовці до заняття, підтримувати порядок у груповій кімнаті, складати іграшки за собою на місце (Поніманська, 2006:270).

Праця в природі – це досить поширений вид праці серед дошкільників. Нею діти більш зацікавлені, оскільки природа приносить їм чудові емоції та дає можливість спостерігати за живими об'єктами, а не штучними предметами. Дошкільники із захоплення доглядають за рослинами та домашніми улюбленцями. Коли дитина виконує певну трудову діяльність у природі, то з часом спостерігає значні зміни. Наприклад, рослини у приміщенні підрастають та квітнуть. На подвір'ї різні городні рослини починають проростати з ґрунту, рости та давати плоди, а тварини починають рости, змінювати свій зовнішній вигляд, показувати свої можливості, емоції та здібності (звички). Самій дитині досить важко помітити зміни, бо вони потребують багато часу, а дитина завжди зосереджує свою увагу на тому що відбувається тут і зараз. Результат трудової діяльності у природі не завжди зрозумілий для дітей. Дитину насамперед зацікавлює сам процес праці: копання, поливання кімнатних та огородніх рослин, збір врожаю та годування тварин. Зацікавлює дитину можливість дізнатися про різні речі, їхні властивості та особливості, а також спілкування з дорослими, позитивна оцінка дорослими їхніх дій та почуття важливості, потрібності у колективі (Беленька, 2009:29).

Ручна праця дітей характеризується виготовленням різноманітних виробів з паперу, тканини. До таких виробів відносяться іграшки виготовлені власноруч, вітальні листівки, різні прикраси, герої та декорації лялькового театру, засушені квіти, ляльки та багато інших. Коли дитина виготовляє подарунки для своїх рідних та близьких, вона привчається приділяти увагу до дорослих, однолітків та трудиться для того, щоб принести їм

задоволення та радість. Такий вид праці сприяє розвитку пізнавальних процесів, естетичних почуттів, практичних, конструктивних, моторних здібностей дитини та збагачує знання дітей про властивості матеріалів. Ручна праця викликає позитивні емоції у дітей та захват у дорослих. Дитина самореалізується та вдосконалюється, у ній проявляється повага та довіра до оточуючих. Дуже часто дитина дошкільного віку усвідомлює свої здібності та прагне до здійснення мрії (Поніманська, 2006:271-272).

Організуючи працю дітей, педагог має дотримуватися чинників, які не будуть впливати на зниження зацікавленості у трудовій діяльності: одноманітність праці, тиск з боку педагога, відсутність правильної мотивації, не брати до уваги вікові можливості дитини, виконання роботи замість дитини, намагання переробити роботу дитини, не звертати уваги на дітей, недооцінювати їхніх успіхів, похвала одних і тих самих вихованців, невідповідність поетапності виконання тієї чи іншої трудової діяльності. (Пісоцький-Пісоцька, 2016:106-107).

2.6. Кооперативна співпраця в навчально-розвитковому процесі

Кооперація – це спільна діяльність людей в освітньому процесі. Це поняття має на увазі об'єднувати свої здібності та зусилля для того, щоб розв'язати спільну задачу чи знайти вихід з проблемної ситуації. У даному випадку, та особистість, яка кооперується самостійно виконує свою частину роботи, і демонструє її результати групі (Ратовська, 2012:161).

За результатами досліджень, у дітей дошкільного віку спостерігаються труднощі у стосунках з однолітками. Ще до того, як педагог хоче організувати спільну діяльність, у дітей вже виникають певні особисті відносини, в основу яких покладено симпатію, дружбу або навпаки, неприйнятність та байдужість. Це все є важливим компонентом у становленні дитячого колективу та формування в ньому співдружності, взаєморозуміння та поваги (Якименко-Луценко, 2012:389).

Вченими М. Дяченком, Л. Кандибовичем та Я. Коломінським було розроблено таку структуру взаємодії між людьми:

- заохочення, інтерес, співпраця;
- поведінка, якій властиві мова, жести, міміка та дії;
- емоційна та почуттєва сфера людини;
- пізнання, сприйняття оточуючих;
- вміння регулювати свої дії та вчинки у конфліктних ситуаціях, співпереживати, та допомагати оточуючим (Тарасюк, 2014:648-649).

Взаємовідносини в закладах дошкільної освіти істотно впливають на становлення особистості дошкільника. Правильно організований педагогічний підхід впливає на

формування колективу дітей, їхні взаємовідносини та взаємопідтримку. В більшості випадків особисті відносини між дітьми з'являються у невеликих дитячих колективах, які створюються на почуттях симпатії та прив'язаності. Такі колективи вчать дітей бути чуйними, турбуватися за інших, підтримувати один одного. Діти вчать гарним манерам та проявляють їх у спілкуванні з однолітками (Якименко-Луценко, 2012:389-390).

З точки зору теорії діяльнісної зумовленості основним предметом розгляду є група і колектив. У групі ціль досягається через певний предмет діяльності, і цим одночасно змінює себе, свій зміст та систему взаємовідносин. Ці зміни залежать від структури діяльності та її особливостей, які прийняті групою і пов'язані з людиною. В самій особистості проявляється групове, колективне, а в групі особистісне (Тарасюк, 2014:649).

Дитина дошкільного віку завжди чекає від однолітків співпраці під час ігрової діяльності, різних забав, а також прагне самоствердитися. Для дитини головне, щоб ровесники разом з нею гралися, підтримували ігрову ситуації та веселу атмосферу. Учасники у такому спілкуванні прагнуть привернути до себе увагу й отримати хороші відповіді від партнерів. Комунікація між дітьми в цілому залежить від певних обставин, у яких трапляється їх взаємодія та від того, чим зайнята інша дитина і що вона має в руках (Якименко-Луценко, 2012:392).

У старшому дошкільному віці під впливом виховання у дитини формуються почуття, які показують її ставлення до навколишнього середовища. Дитина прагне бути корисною для інших, стає більш уважною до їхніх потреб, у неї починає формуватися почуття відповідальності щодо дорученої справи, результат якої має великий сенс для інших. Поступово у співпраці з однолітками дитина чекає прояву доброзичливості з їхнього боку. У даному віці, дитина починає усвідомлювати, яке місце вона займає у групі серед ровесників і вибирає точне ставлення до свого партнера по комунікації. З часом дитина стає дружелюбною до однолітків, у неї формуються вміння підпорядковуватися не лише своїм бажанням, але й бажанням інших дітей та дорослих, проявляються норми поведінки запроваджені дорослими (Піроженко-Хартман, 2016:16).

Я. Коломінський, В. Мухіна, Т. Репіна, А. Рояк, Т. Сенько та багато інших вчених наголошують на тому, що головним фактором формування у дітей гарних взаємовідносин з ровесниками є ефективна ігрова чи трудова діяльність (Тарасюк, 2014:654).

2.7. Метод проектів як діяльнісний

Метод проектів – це спосіб організації навчально-виховного процесу в закладах дошкільної освіти, на основі спільної взаємодії вихователів, дітей та батьків, у спеціально

організованому розвивальному середовищі та поступовій практичній діяльності дорослих і дітей, з метою реалізації орієнтовного підходу до особистості (Рогальська, 2013:134).

В Америці на початку 20 століття виник *метод проекту*, який був започаткований американським філософом та педагогом Джоном Дьюї. Початкова назва даного методу - метод проблем (Андросович, 2014:24).

Більшість науковців стверджують, що виховання особистості відбувається саме в процесі діяльності. Використання методу проектів в ЗДО сприяє інтересу дітей до наявних проблем та вихід з них за допомогою діяльності. У спеціально організованих умовах та впливовому оточенні через діяльність в особистості починають формуватися певні якості, які відображаються у її поведінці та вчинках (Уйсімбаєва, 2014:259).

Проектна діяльність розглядається як один з активних видів діяльності у дитячих садках. Вона включає в себе індивідуальну, парну або колективну діяльність її учасників, і забезпечує досягнення поставленого завдання. У ній поєднуються добре обдумані методи, форми та засоби навчання з різними новітніми розробками стосовно сфери дошкільної освіти. Дана діяльність ґрунтується на кооперативній співпраці, пізнанні та комунікації суб'єктів освітнього процесу (Козак-Король, 2019:170).

Застосування методу проектів в освітньому процесі ЗДО сприяє реалізації кооперативної співпраці між вихователем, дитиною та батьками, а також дає змогу вихователю бути колегою, радником для батьків і дітей. З цього випливає, що діти та дорослі стають товаришами, починають розуміти один одного, підтримувати, проявляти допомогу та набувати нового досвіду у взаємовідносинах. Педагоги дошкільних установ, наголошують, що у такій співпраці відбувається успішна організація освітньо-виховного процесу, покращуються стосунки вихователів і батьків та дітей і батьків. Досить важливою є мотивація набуття знань під час проектної діяльності, які необхідні вихователю для ефективної майбутньої професійної діяльності. Педагог має спонукати дітей до пошуку самостійного виконання завдання під час практичних чи індивідуальних занять (Рогальська, 2013:134).

РОЗДІЛ ІІІ. ПРИНЦИПИ ТА МЕТОДИ ОРГАНІЗАЦІЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДІТЕЙ В ЗАКЛАДАХ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

«У кожної людини, як у діаманта, видобутого з тасмничих глибин, тисячі граней. Виховання полягає у тому, щоб уміло, розумо, мудро, сердечно доторкнутися до кожної з цих граней, знайти ту, котра засяє неповторним світлом людського таланту».

В. Сухомлинський (Вознюк, 2014:79).

Принципи освіти від грецького трактуються як основа чи начало. Вони є основою, на якій закладена вся діяльність системи освіти України та її частин зокрема (Ковшар, 2015:15).

Принципи дошкільної освіти є важливими складовими у навчально-розвитковому процесі. Без даних принципів не може відбуватися правильно організований навчальний чи виховний процес. Це такі складові, на яких ґрунтується система освіти. Кожен заклад освіти має враховувати ці принципи та підпорядковуватися їм.

3.1. Принципи дошкільного виховання

«Принципи виховання — керівні положення, які відображають загальні закономірності процесу виховання і визначають вимоги до змісту, організації і методів виховного впливу» (Волкова, 2007:104).

Найпотрібніший принцип - це принцип, який має визначати конкретні цілі та функції освіти. Дивлячись на діяльність як на громадську функцію, у процесі якої люди виконують певні дії, можемо припустити, що у процесі підготовки до цих дій, особистість насправді має на меті здобути освіту. Саме такі прагнення спираються на психофізіологічні механізми, які не можуть бути поза межами нашої свідомості (Боровських-Розов, 2010:39).

Виділяють такі принципи дошкільної освіти, як:

- доступність освітніх послуг, які надаються системою дошкільної освіти;
- рівність умов, що дозволяють реалізувати здібності дітей дошкільного віку;
- виховання, навчання і оздоровлення дітей виступає як єдине ціле;
- виховний вплив сім'ї та ЗДО являється єдністю;
- перспектива дошкільної і початкової освіти;
- характер дошкільної освіти зі світської точки зору;
- підхід, зорієнтований на особистісний підхід до розвитку дитини;
- застосування гуманного та демократичного навчально-виховного процесу;

➤ зміст, рівень та обсяг освіти повинен відповідати можливостям та стану здоров'я дошкільника (Вознюк, 2014:72).

3.2. Реалізація принципу діяльнісного підходу в ЗДО

Визначення мети, особливо виховної є важливим етапом перед початком діяльності. Спираючись на мету, вихователь спрямовує весь виховний процес. Мета допомагає педагогу вчасно виявити недоліки у вихованні та виправити їх (Волкова, 2007:104).

Майстерність педагога має на меті підводити дітей до нових відкриттів та формувати у них пізнавальну діяльність. Коли вихователь використовує у роботі з дітьми зіставлення та порівняння предметів і явищ, то налаштовує їх на пошукову діяльність, прості досліди у навколишньому середовищі та використання набутих знань у пізнавальній та практичній діяльності. Не дотримуючись цього принципу, формує у дітей нездатність застосовувати знання, уміння та навички. Змінивши завдання, створює труднощі, які дитина не в змозі подолати, і цим самим зумовлює необхідність пояснювати його новим способом (Поніманська, 2015:365).

Головне завдання вихователя – бачити в дитині неповторність, індивідуальні творчі якості, розкривати її можливості, таланти, сприяти розвитку нових здібностей. Кожен вихователь має мати індивідуальний підхід до дитини, враховувати її можливості, риси характеру, силу волі, увагу, пам'ять, мислення, почуття та здібності. Педагог, опираючись на позитивні якості особистості дитини, усуває все негативне, що накопилось у її діяльності (Волкова, 2007:106).

І. Бех наголошував на тому, що основним принципом у виховному процесі є принцип ціннісної орієнтації. В основу цього принципу покладено залучення вихованців до взаємодії з навколишнім світом та розвитку у них гарного ставлення до нього, спираючись на позиції новітньої культури (Вербицька, 2009:49).

Правильно та поетапно пов'язані між собою принципи виховання, включають всі аспекти виховного процесу і спрямовують його на становлення людини в суспільстві як цілісної особистості. Щоб реалізувати принципи виховання, педагог повинен використовувати їх при взаємодії у гармонічному порядку (Волкова, 2007:108).

О. Газман наголошує, що реалізація виховного процесу відбувається в спільній діяльності дітей та дорослих, під час якої, створюються сприятливі умови для всебічного розвитку всіх суб'єктів, які беруть участь в навчальному процесі. Діяльнісний підхід, який охоплює плани дитини, її ціннісні орієнтації та багато інших параметрів суб'єктивного світу, називають особистісно-діяльнісним (Молнар, 2016:78).

Головна увага у сучасній освіті надається принципу дитиноцентризму. У даному принципі увага належить конкретній дитині з її особливостями та інтересами, що є цінним на кожному етапі освітнього процесу (Ковшар, 2015:16).

Реалізація діяльнісного підходу у сфері дошкільної освіти відбувається в напрямі ключової ідеї новітньої педагогіки про необхідність перетворення дитини з об'єкта освітнього процесу в його суб'єкт. Педагоги мають дотримуватися методів, прийомів, педагогічних технологій, які будуть активізувати діяльність дитини, сприяти самостійному відкриттю нових знань, розвивати особистість дитини під час різних видів діяльності на основі діяльнісного підходу (Варганова-Кормановська, 2018:н.с).

3.3. Традиційні і нетрадиційні методи діяльнісного підходу

Освітній процес тісно пов'язаний з використанням певних методів та прийомів, на яких базується отримання дітьми нових знань, у них починають формуватися пізнавальні якості, які є важливими для особистості. Щоб визначити сукупність даних способів користуються поняттям «метод». Метод являється комплексом вимог та принципів, на яких базується процес вирішення поставленого завдання (Поніманська, 2015:368).

Методи навчання – це способи діяльності вихователя, які спрямовані на засвоєння дітьми системи знань, набуття умінь та навичок, а також на розвиток пізнавальних здібностей (Лисенко-Кирста, 2002:253).

Прийом навчання - це структурний компонент методів навчання, який трактується як певна дія вихователя чи дитини (Поніманська, 2015:368).

Методи навчання є багатосторонніми. За кожною з сторін, їх можна групувати в цілісну систему. З огляду на це з'являється багато класифікацій методів, в яких останні об'єднуються на основі одної або декількох спільних ознак (Закірова-Власова- Каюмова-Сабірова, 2018:7).

У дошкільній освіті методи навчання за джерелами знань поділяються на наочні, словесні та практичні. Кожен з них різниться за певними ознаками (Поніманська, 2006:380).

Традиційні методи у навчально-виховному процесі:

Наочні методи навчання є провідними в навчанні дошкільників. Ці методи використовуються, щоб донести до дітей нові знання. Вони охоплюють демонстрацію різних предметів, явищ, наочних зображень та зразків. Провідним у даних методах є використання діафільмів, кінофільмів, магнітофонних засобів, телепередач тощо (Лисенко-Кирста, 2002:253).

Спостереження розглядається як провідний прийом навчання дошкільників. В його основу закладено цілеспрямоване та поетапне сприйняття дітьми об'єктів та явищ, які їх оточують за допомогою органів чуття (Поніманська, 2006:381).

Демонстрація – це широковикористовуваний прийом навчання, у якому вихователь показуючи предмети, звертає увагу дітей на їхні відмінності та властивості, одночасно поєднуючи окремі уявлення в єдині поняття про той або інший об'єкт (Лисенко-Кирста, 2002:254).

Словесні методи навчання охоплюють такі методи, в яких слово є основним засобом формування знань. Ці методи дають можливість дітям перевершити сприйняття в пізнавальному процесі. У навчально-виховному процесі ЗДО користуються такими основними методами: розповідь, читання або слухання дітьми дитячої літератури та бесіда (Поніманська, 2006:382-383).

Розповідь – це один з словесних методів, який педагог використовує у роботі з дітьми, щоб повідомити їм нові відомості, знання про навколишній світ та те, що в ньому відбувається. Розповідь має бути побудована логічно, змістовно, цікаво з використанням художніх та емоційних засобів (Лисенко-Кирста, 2002:255).

Читання або слухання дітьми творів дитячої літератури – це метод, який сприяє збільшенню знань дітей дошкільного віку про об'єкти та явища. Слухання творів розвиває художні смаки, здібності робити їхній аналіз, демонструвати образи за допомогою слів, розуміти зміст та структуру твору, співпереживати тощо (Поніманська, 2006:383).

Бесіда розглядається як головний словесний метод. Педагог склавши, задалегідь, запитання для дітей сприяє їхньому пізнавальному розвитку. Цим самим знаходить відповіді на запитання, уточнює дані, сприяє пошуку їхніх знань та вчить їх правильно мислити. Успішному закріпленню дітьми нових знань, розвитку пізнавальних процесів сприяє обмінювання думками (Лисенко-Кирста, 2002:255).

Практичні методи навчання - це методи, які слугують засвоєнню дітьми знань, умінь та навичок. Цими методами керується вихователь, для організації практичної діяльності вихованців. З кожним віком дітей, практичні методи різняться. Наприклад, вихователь у роботі з дітьми молодшої та середньої групи використовує спосіб виконання якогось завдання переважно за зразком, а вже у старшій групі, навпаки, діти самостійно виконують завдання дотримуючись певних правил. Ці методи охоплюють *вправи, ігри, звичайні дослідження та моделювання* (Поніманська, 2006:384).

Вправи є одними з практичних методів навчання. Вони характеризуються багаторазовим повторенням дитиною розумових чи практичних дій заданого змісту (Кареліна, 2012:5).

Ігрові методи – це методи і прийоми, під час яких у дітей дошкільного віку з'являється великий інтерес до навчальної діяльності, відбувається взаємодія пізнавальних процесів з грою. Ці методи охоплюють різні дидактичні, рухливі ігри, ігри-драматизації, імітації, епізоди, загадки, ігрові дії серед виконання інших завдань. Основними для дітей молодшого дошкільного віку є прийоми з використанням ігор (Лисенко-Кирста, 2002:255).

*Звичайні дослід*и - це дослід, в основі яких лежить перетворення якогось предмета чи явища, для того, щоб мати змогу виявити приховану якість об'єктів та налагодити зв'язки між ними. Ці дії називають пошуковими. Педагог у таких дослідках спонукає дітей діяти самотужки, оскільки їхньому змісту притаманні навчально-пошукові завдання (Поніманська, 2006:385).

Запровадження експериментів у роботі з дітьми в закладах дошкільної освіти, сприяє оновленню у системі новітньої освіти та впливає на розвиток новизни особистості вихованців. Такий тип діяльності формує розвивальний потенціал, вихованці мають змогу розширити пізнавальну активність, формувати нові дослідницькі здібності, за допомогою яких починають не тільки добре пристосовуватися до роботи та регулювати свої дії, але й формують досвід у співпраці з однолітками (Карапузова-Бурсова, 2016:47).

Моделювання - це практичний метод, у якому головну роль відіграє заміщення, тобто справжній предмет заміщується його зображенням. Моделювання є цінним, оскільки впливає на формування знань про ознаки, взаємодію об'єктів та явищ. Ще модель дає змогу спостерігати за недоступними зв'язками (Поніманська, 2006:385).

Пояснювально-ілюстративний метод навчання спрямований на розуміння дітьми самої сутності матеріалу, який подає педагог. Розуміння у даному випадку розглядається не лише як результат, але й процес, у якому дитина зіставляє відоме з невідомим та порівнює ці поняття (Малафійк, 2009:н.с).

Репродуктивний метод – метод навчання, який має на меті відтворення дітьми знань, повторенні діяльності педагога спираючись, на його вимоги. У цьому методі використовується багаторазове повторення завдань, а також подібних зразків засвоєних раніше (Поніманська, 2015:373).

Нетрадиційні методи у навчально-виховному процесі:

Евристичний метод - метод навчання, у процесі якого педагог озвучує дітям деяку частину знань, а іншу частину діти здобувають самі, даючи відповіді на поставлені запитання або розв'язуючи певне завдання (Чайка, 2011:2).

Проблемний метод – використовується у роботі з дітьми, для того, щоб активізувати їхню розумову активність. Стало відомо, що дошкільники з раннього віку та протягом усього дошкільного дитинства захоплюються пошуком проблемних завдань. Важливим у

використанні цього методу для педагога є правильно організоване завдання та стимуляція до його самостійного вирішення дитиною (Поніманська, 2006:386).

Дослідницький метод – це метод навчання, який характеризується творчим використанням знань, методом наукового дослідження та самостійним пошуком завдання (Чайка, 2011:3).

Метод розвитку творчих здібностей дітей на основі теорії вирішення винахідницьких завдань полягає в ознайомленні дітей дошкільного віку із законами діалектики за допомогою використання вправ. Даний метод нашоує дітей до аналізу, пошуку, бачення чогось доброго чи поганого, шкідливого або навпаки, корисного в об'єктах навколишнього середовища. З його допомогою, діти вчать знаходити вирішення проблеми, користуючись аналізом предметів у різних вимірах. Сюди належать ігри «Добре чи погано?», «Навпаки», малювання з використанням камінчиків, спостереження за природними явищами та уявлення себе на місці спостережуваних об'єктів (Поніманська, 2006:387).

Завдання педагогів постає у тому, щоб сприяти розвитку мислення дітей, розвивати у них впевненість, впливати на підвищення їхньої самооцінки, давати їм розуміти, що вони потрібні. За допомогою, цієї методики вихователь створює гармонію у групі, тим самим не оцінює вихованців негативно. Критика з боку вихователя призводить до замкненості дитини, вона боїться зробити помилку, звернутися до вихователя, дати неправильну відповідь. Через це дитина не буде брати участь в спільній діяльності з іншими дітьми. А якщо дитина побачить, що педагог та однолітки прислуховуються до її думки, підтримують її, то вона з задоволенням повертається до спільної роботи. У даному випадку у дитини не буде виникати почуття, що вона непотрібна (Синько, 2013:103).

Метод розв'язання винахідницьких завдань.

Ґрунтується на пошуку дошкільниками непростих рішень, активізує навчально-виховну діяльність, розвиває нестандартні погляди на предмети та явища, які відбуваються навколо них, вчить дітей пошуку самостійного виходу з важких ситуацій, не спираючись на чужий досвід та помилку, слугує відстоюванню власної думки (Поніманська, 2006:387).

Під час різних занять та в буденному житті, вихователь сприяє доброму засвоєнню у дітей знань, умінь та навичок, за допомогою використання різних прийомів та методів навчання (Лисенко - Кирста, 2002:255).

3.4. Організація буденного життя дитини згідно принципу діяльнісного підходу

При організації буденного життя дитини, її діяльності важливим аспектом є врахування індивідуальних рис дитини та склад групи, у якій вона виховується (Поніманська, 2015:386).

Принцип діяльнісного підходу орієнтує організацію навчально виховного-процесу на створення активної, значимої та усвідомленої діяльності вихованців, структура якої належить не лише засвоєнню певних знань, умінь та навичок, але й становлення себе як особистості (Сорочук, 2018:66).

К. Ушинський зауважує, що під час одноманітної діяльності впродовж заняття, дитина починає поступово втомлюватися, тому треба по черзі замінювати одну діяльність іншою (Поніманська, 2015:381).

Організація навчального процесу стосовно сфери дошкільної освіти, базується на принципах науковості, поетапності, активності та природо відповідності. Ці принципи змушують педагогів так організувати навчально-виховний процес, щоб якомога максимально забезпечити діяльність дитини в пізнанні світу, який її оточує та реалізувати її творчий потенціал (Базовий компонент дошкільної освіти, 2021:4).

Для ефективного навчання дошкільників важливими елементами є пов'язування діяльності на заняттях та за його межами. Новітні концепції дошкільного виховання спрямовують педагогів на те, щоб вони проводили завдання не тільки на заняттях, але й під час прогулянок, різних спостережень, екскурсій, ігор та вправ (Поніманська, 2015:381).

Заклади дошкільної освіти мають забезпечувати реалізацію права дитини на фізичний, розумовий та духовний розвиток, пристосування до суспільства та здатність продовжувати освіту, задовольняти потреби дітей та відповідати вимогам Державного стандарту дошкільної освіти. Має створювати сприятливі умови для всебічного розвитку дитини, її навчання та виховання дотримуючись режиму роботи, умов для фізичного розвитку та укріплення здоров'я відповідаючи санітарним та гігієнічним вимогам. Також, повинен привчати дітей до гігієнічних навичок, здорового способу життя, правил поведінки, сприяти зміцненню здоров'я та всебічному розвитку дитини. Сюди ще належить співпраця з сім'єю, повідомлення батькам різних психолого-педагогічних знань, які стосуються дошкільників, дотримання фінансового контролю, зберігання матеріально-технічної бази та дотримання інших доручень, стосовно закладу дошкільної освіти. У випадку заснування дитсадка на приватній формі власності, керівник здійснює свою діяльність, якщо у нього наявна ліцензія щодо права надання послуг у сфері дошкільної освіти (Ковшар, 2013:288-289).

В основі Базового компонента дошкільної освіти відображаються нові підходи щодо досягнення природознавчих та суспільних наук. Цей стандарт передбачає збагачення знань

дитини, привчає її до практичних дій, вчить правильно спілкуватися з незнайомцями, гарно поводитися в новому оточенні, використовувати набуті знання, робити експерименти та відповідно поводитися в незвичайних ситуаціях (Поніманська, 2015:164).

РОЗДІЛ IV. СТАН ОРГАНІЗАЦІЇ ДІЯЛЬНІСНОГО ПІДХОДУ В НАВЧАННІ І ВИХОВАННІ ДІТЕЙ В ДЕЯКИХ ДОШКІЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ ЗАКАРПАТТЯ

З метою виявлення реалізації діяльнісного підходу в освітньому процесі ЗДО, проводила анкетування серед вихователів різних районів Закарпаття.

Текст анкети «*Вивчення реалізації діяльнісного підходу в освітньому процесі ЗДО*» (Додаток №1) була створена з метою отримання відповідей на запитання, які допоможуть мені у моїй бакалаврській роботі зробити аналіз дослідження. Оскільки, дослідження є важливою частиною наукової роботи.

Анкета складається з 27 запитань, з яких 2 закритого типу та 25 відкритого типу. В одному із запитань закритого типу, міститься варіант «інше».

Перша частина анкети (1-7, 10 запитання): загальні відомості про садочок та вихователя.

Друга частина анкети (8-9 запитання): відомості, про те, як вихователі розуміють поняття діяльнісного підходу.

Третя частина анкети (12, 14-18 запитання): загальні методи, які використовують вихователі у навчанні та вихованні дітей.

Четверта частина анкети (13, 19-24 запитання): нетрадиційні методи, які використовують вихователі.

Головним завданням в моїй анкеті було, дізнатися відповіді на такі запитання: вік вихователів, рівень освіти, стаж роботи вихователем, скільки працюють у даному ЗДО, чи наявний базовий рівень матеріального забезпечення в дитсадку, як розуміють принцип діяльнісного підходу у вихованні дітей в ЗДО, яким чином реалізують діяльнісний підхід у своїй групі, які традиційні та нетрадиційні методи використовують у роботі з дітьми, як діти проявляють себе у даних методах, чи пов'язують декілька методів одночасно тощо.

Хід проведення дослідження:

Оскільки, весною запровадили карантин, у зв'язку з Covid-19, то через заборони я не змогла зустрітися безпосередньо з практикуючими вихователями дошкільних закладів, тому було прийнято рішення зібрати дані через онлайн-опитування, яке дуже важливе для моєї бакалаврської роботи.

Я надіслала 90 анкет вихователям. Були серед вихователів, ті хто не відповів на моє прохання щодо заповнення анкет, або зовсім не виходили на зв'язок зі мною. Але, також, були й такі вихователі, які залюбки заповнили анкету. Результати анкет отримувала протягом 2 місяців. Вихователі заповнювали анкети з різних ЗДО Закарпаття. Кількість анкет, на які відповіли вихователі – 78.

4.1. Аналіз результатів дослідження

Отримано анкет: 78 всього.

1.Надійшли анкети з таких районів: Свалявського (15), Берегівського (19), Виноградівського (14), Іршавського (15) та Мукачівського районів (15).

Діаграма №1

Для аналізу буде дуже об'єктивним, що з усіх районів надійшла приблизно однакова кількість відповідей.

3.Вихователі працюють у таких групах:

Таблиця №1

Групи	Свалявський район	Берегівський район	Виноградівський район	Іршавський район	Мукачівський район	Всього:
Молодша	5	3	3	4	5	20
Середня	5	4	4	5	4	22
Старша	5	5	5	5	3	23
Змішана	0	7	2	1	3	13

Можна зауважити, що серед опитуваних у Берегівському районі було найбільше змішаних груп, їх 7.

4. Віковий склад вихователів:

Таблиця №2

20-30 років	31-40 років	41-50 років	51-60 років	61-70 років
26	19	20	10	3

Діаграма №2

Цікаво те, що більша кількість відповідалів була серед 20-30 років, і найменша кількість пенсійного віку, всього 3.

5. Рівень освіти вихователів:

Таблиця №3

Рівень освіти:	Свалявський район	Берегівський район	Виноградівський район	Іршавський район	Мукачівський район	Всього:
Дошкільна освіта (Бакалавр)	8	6	6	6	5	31
Дошкільна освіта (Магістр)	4	10	5	6	5	30
Магістр не дошкільної освіти	2	1	2	3	4	12
Науковий ступінь (Кандидат наук)	0	0	0	0	0	0
В даний час навчаються на дошкільній освіті	1	1	1	0	0	3
Інше:	0	1	0	0	1	2

31 із відповідачів мають мають дошкільну освіту, 30 осіб мають освіту магістра, найбільше в Березівському районі, 12 мають рівень магістра, але не дошкільної освіти, і тільки 3, які на даний час навчаються.

6. Стаж роботи вихователів:

Таблиця №4

Від 0 - 1 року	Від 2 – 5 років	Від 6 – 10 років	Від 11 – 15 років	Від 16 – 25 років	Від 26 – 30 років	Від 31 – і більше
2	14	18	7	18	9	10

Діаграма №3

Серед опитуваних з найбільшим стажем роботи 18 осіб від 6-10 років, 18 які мають великий стаж від 16-25 років, також 14 осіб від 2-5 років, а інші 10 від 31 і більше.

8. Як Ви розумієте принцип діяльнісного підходу у вихованні дітей в ЗДО?

Як вихователі розуміють принцип діяльнісного підходу в ЗДО

Таблиця №5

	Свалявський район	Берегівський район	Виноградівський район	Іршавський район	Мукачівський район	Всього:
Розуміють	9	1	4	4	4	22
Не розуміють	6	18	10	11	11	56

На дане запитання, всього 22 вихователі дали свідок про те, що вони розуміють принцип діяльнісного підходу. Найкращий результат надійшов з Свалявського району.

9. Яким чином Ви реалізуєте діяльнісний підхід в своїй групі?

Яким чином вихователі реалізують діяльнісний підхід у своїй групі

Таблиця №6

	Свалявський район	Берегівський район	Виноградівський район	Іршавський район	Мукачівський район	Всього:
Реалізують	12	8	7	6	6	39
Не реалізують	3	11	7	9	9	39

Дуже цікаво, що коли я запитувала вихователів, як вони розуміють діяльнісний підхід було лише 22 з 78, які розуміють, а у даному запитанні як реалізують уже було 39 осіб, які реалізують.

10. Чи наявний у Вашому дошкільному закладі базовий рівень матеріального забезпечення?

Наявність у ЗДО базового рівня матеріального забезпечення

Таблиця №7

	Свалявський район	Берегівський район	Виноградівський район	Іршавський район	Мукачівський район	Всього:
Так	13	13	14	15	14	69
Ні	1	6	0	1	1	9

Дуже добре, що заклади дошкільної освіти гарно обладнані та забезпечені матеріальним обладнанням для реалізації діяльнісного підходу.

11. Які типи ігор Ви найчастіше використовуєте у навчально-виховному процесі?

У ЗДО Свалявського району найчастіше використовують такі типи ігор:

творчі ігри (8), ігри з правилами (1), дидактичні (12) та рухливі (11), самостійні (1), настільні (1), логіко-математичні (1).

У ЗДО Берегівського району найчастіше використовують такі типи ігор:

Дидактичні (17), рухливі (11), творчі (9), ігри з правилами (1), народні (2), настільні (4), ігри-експерименти (1).

1 з вихователів назвав - різні.

У ЗДО Виноградівського району найчастіше використовують такі типи ігор:

Дидактичні (13), «Зібрати картки із зображенням геометричних фігур», рухливі (10), творчі (9), настільні (1).

1 з вихователів назвав - усі види.

У ЗДО Іршавського району найчастіше використовують такі типи ігор:

Дидактичні (9), творчі (5), логіко-математичні (2), рухливі (10), настільні (1), ігри з правилами (1), ігри-забави (1), народні (2).

У ЗДО Мукачівського району найчастіше використовують такі типи ігор:

дидактичні ігри (9) «Назви фрукт чи овоч», «Добери за кольором», рухливі (8), творчі (9), ігри за задумом дитини (1), настільні (1), ігри з правилами (1), народні (1).

2 вихователі назвали – різні (1), усі види (1).

12. На запитання Які традиційні методи Ви використовуєте у роботі з дітьми?

Отримали такі відповіді:

У ЗДО Свалявського району використовують такі традиційні методи: бесіди, покази, ігрові прийоми, наочні ігри – заняття (2); спостереження, бесіда, розповідь (1); бесіди, ігри. заняття, прогулянки (1); спостереження, бесіду, практичне виконання дій (1); наочні словесні, ігрові методи (1); пояснення, бесіда, наочні методи, практичні (1).

Конкретно назвали - 7.

В загальному орієнтуються, але конкретно назвати не можуть – 6.

Дуже прикро, що 1 вихователь використовує лекції в ЗДО.

А ще 1 вихователь відповів, що взагалі не використовує.

У ЗДО Берегівського району використовують такі традиційні методи: ігри з музичним супроводом, спостереження, бесіда, аналіз результатів діяльності дитини, розвиток дитини через сенсоріку (1); у формі гри, розповідь казок з використанням ілюстрацій (1); спостереження, наочні методи, розповідь, бесіда, гра (1); спостереження, демонстративні бесіди, практичні, ігри, прості досліди (1); вправи, ігри, спостереження, досліди, бесіди (1); спостереження, бесіди, ігри (1); ігри, бесіда, демонстрація, спостереження, розповідь (1); пісні, вірші (1).

Конкретно назвали - 8

1 вихователь написав - різні.

В загальному орієнтуються, але конкретно назвати не можуть 5 вихователів.

Недоречно відповіли 5 вихователів.

У ЗДО Виноградівського району використовують такі традиційні методи: бесіди, організована діяльність, різні види ігор (1); інформаційно-ілюстративний метод навчання (1); заняття, прогулянка, спостереження (1); розповідь, читання, імітація, та наочні методи (1); ігри, бесіди, практичні методи (1).

Конкретно назвали - 5.

В загальному орієнтуються, але конкретно назвати не можуть - 6.

Були й недоречні відповіді серед 3 вихователів: 2 написали, що формулюють поведінку та стимулюють здібності дітей, 1 ознайомлює дітей з народними традиціями та організовує свята.

У ЗДО Іршавського району використовують такі традиційні методи: пояснення, бесіди, наочні методи (2); розповідь, читання, бесіда, пояснення (1); ігри, вправи, провожу бесіди (1); усні та практичні (1); бесіди, ігри, досліди (1).

Конкретно назвали – 6.

В загальному орієнтуються, але конкретно назвати не можуть – 9.

У ЗДО Мукачівського району використовують такі традиційні методи: розповідь, бесіда, наочні методи навчання (1); бесіди, ілюстрації, ігри (1); вірші, загадки, пісні (1); розповідь, наочний метод, ігрові методи (1).

Конкретно назвали – 4.

В загальному орієнтуються, але конкретно назвати не можуть – 9.

Були й недоречні відповіді серед 2 вихователів: 1 написав - розвиток особистості, а ще 1 - використання різних методик.

13. Які нетрадиційні методи Ви використовуєте у роботі з дітьми?

У ЗДО Свалявського району використовують такі нетрадиційні методи: ігри-заняття, перегляд мультфільмів (1); інтегровані заняття (1); пошуково-дослідницька діяльність, загартовування, ІТ-технології (1); змагання, КВН, театралізована діяльність (2); ігри-подорожі, театралізовані ігри, аукціони (1); комбіновані заняття (1); ігрові ситуації та завдання (1).

Конкретно назвали – 8.

В загальному орієнтуються, але конкретно назвати не можуть – 4.

2 вихователі використовують полілог, показ і спілкування.

1 вихователь взагалі не використовує нетрадиційні методи.

У ЗДО Березівського району використовують такі нетрадиційні методи: театралізовані, навчання дітей по-підгрупах, ігри-змагання, ігри подорожі, перегляд мультфільмів (2); розвивальні ігри, досліди, використання ТЗН (1); поєднання різних видів діяльності, пошуково-дослідницька діяльність, казкотерапія (1); змагання (хто швидше відшукає, визначить, назве), проектна діяльність (1); малювання пальчиком (1).

Конкретно назвали – 6.

В загальному орієнтуються, але конкретно назвати не можуть – 2.

Були серед вихователів, які відповіли недоречно (10): ігри розвивального характеру (1); громадське виховання (4); гімнастика (1); дихальні вправи, футбол (1); природно-екологічний розвиток (1); заохочення (1); народні ігри (1).

1 вихователь використовує в залежності від ситуації.

У ЗДО *Виноградівського району* використовують такі нетрадиційні методи: інформаційно-комп'ютерні технології (2); проектну діяльність, інтеграція в соціум, команди роботи (1); ІКТ, елементарні доручення, ТВРЗ (1); практичні дії та комбіновані заняття (1); фіто та ароматерапія (1); інтегрований метод, включає в себе проектну діяльність (1).

Конкретно назвали – 7.

В загальному орієнтуються, але конкретно назвати не можуть – 3.

Були серед вихователів, які відповіли недоречно (4): казки, ігри народного характеру (1); вивчення народних пісень (1); суспільне виховання (1); аудіозапис матеріалів (1).

У ЗДО *Іршавського району* використовують такі нетрадиційні методи: пошуково-дослідницька діяльність, доручення (1); «Малювання теплим пластиліном», «штампування листочком», ароматерапія, кінезіологія (1); ТРВЗ, дослідницький та проблемний, інтегровані заняття (1); компютерні технології, театральна діяльність (1); стем – освіта (1); змагання, театралізована діяльність, подорожі (1).

Конкретно назвали – 6.

В загальному орієнтуються, але конкретно назвати не можуть – 3.

Були серед вихователів, які відповіли недоречно (5): практичні дії (4); спостереження (1).

1 вихователь не використовує нетрадиційні методи.

У ЗДО *Мукачівського району* використовують такі нетрадиційні методи: переглядаємо мультфільми та проводжую заняття по підгрупах (1); екскурсія, подорож до міста (1); малювання пальчиком, театралізація, цільові прогулянки (1); театралізація, ігри-забави, ігри-змагання (2); театралізація (1); цільові прогулянки, комбіновані заняття (1); інтегровані заняття, проблемний метод (2); ІКТ (1).

Конкретно назвали – 10.

В загальному орієнтуються, але конкретно назвати не можуть – 3.

Недоречно відповіли (2): спостереження (1); політ фантазій (1).

14. Чи використовуєте у роботі з дітьми наочні методи, які саме? Отримали такі відповіді:

Свалявський район: спостереження, дидактичні ігри з наочністю, розглядання предметів, картин (1); картинки про тваринок, пори року (1).

Конкретно відповіли – 2.

В загальному орієнтуються, але конкретно назвати не можуть – 13.

Берегівський район: показ картин, ілюстрацій (1); ілюстрування малюнків, картинок (1); розгляд картин, ілюстрацій, перегляд коротких відео (2).

Конкретно назвали – 4.

В загальному орієнтуються, але конкретно назвати не можуть – 13.

1 вихователь відніс сюди доручення.

1 відповів, що використовує наочні методи, але не назвав конкретно, які саме.

Виноградівський район: ілюстрації до різних видів діяльності (1); розглядаємо ілюстрації, переглядаємо мультфільми (1).

Конкретно назвали – 2.

В загальному орієнтуються, але конкретно назвати не можуть – 10.

2 вихователі відповіли, що використовують наочні методи, але не назвали конкретно, які саме.

Іршавський район: перегляд мультфільмів (2); показ малюнків, плакатів, фотографій (1).

Конкретно назвали – 3.

В загальному орієнтуються, але конкретно назвати не можуть – 11.

Дуже прикро, що серед вихователів був 1, який відніс сюди словесні методи, розповідь. Можливо він був не досить уважний.

Мукачівський район: показую зображення об'єктів та явищ (1); показую відео (1); перегляд мультфільмів, казок (1); демонструю зображення (1); покази наочного матеріалу, зразки дій (1).

Конкретно назвали – 5.

В загальному орієнтуються, але конкретно назвати не можуть – 10.

15. Чи використовуєте в роботі з дітьми словесні методи, які саме? Отримали такі відповіді:

Свалявський район: розповідання художніх творів (1); читання (слухання дітьми) творів художньої літератури (1).

Конкретно назвали - 2.

В загальному орієнтуються, але конкретно назвати не можуть – 13.

Берегівський район: загадки, прислів'я, скоромовки, чистомовки, лічилки (1); розучування віршів (1); читання віршів (1); розповіді дітей, читання художніх творів (2).

Конкретно назвали- 5.

В загальному орієнтуються, але конкретно назвати не можуть – 11.

Недоречно відповіли (2): наочні методи, інтерактивні, активні (1); вправи (1).

1 відповів, що використовує, але жодного не назвав.

Виноградівський район: читаю казки, вчимо вірші, скоромовки, говоримо на різні теми (2).

Конкретно назвали - 2.

В загальному орієнтуються, але конкретно назвати не можуть – 8.

1 вихователь відповів, що використовує рольові ігри.

3 вихователі відповіли, що використовують, але не назвали жодного.

Іршавський район: бесіди на пізнавальні теми, читання художньої літератури (1); розповідання коротких вигаданих народом історій (1); обговорення з дітьми теми заняття (1); розповідаю казки, читаю вірші (1); читання казок (1).

Конкретно назвали - 5.

В загальному орієнтуються, але конкретно назвати не можуть – 10.

Мукачівський район: розповідаю казки, цікаві дитячі історії, обговорюю тему заняття (1); читаю дітям казки, вчимо вірші, провожу бесіди на різні теми (1); розповідаю художні твори, вірші (1); бесіда на теми етикету, працю дорослих (1); читаю казки, вчимо вірші, скоромовки (1); розповідаю дитячі історії (1); слухання дітьми казок (1).

Конкретно відповіли – 7.

В загальному орієнтуються, але конкретно назвати не можуть – 8.

16. Чи використовуєте в роботі з дітьми практичні методи, які саме? Отримали такі відповіді:

Свалявський район: вправи на багаторазове повторення дитиною практичних дій, ігрові методи (1); вправи імітаційного характеру (1); словесні дидактичні вправи (1); вирізаємо, клеїмо, копаємо та саджаємо квіти (1); трудова діяльність (1).

Конкретно назвали - 5.

В загальному орієнтуються, але конкретно назвати не можуть – 10.

Берегівський район: дидактичні ігри (1); висівання пшениці, кукурудзи, садіння цибулі (1).

Конкретно назвали – 2.

В загальному орієнтуються, але конкретно назвати не можуть – 11.

1 відповів, що використовує, але не назвав жодного.

Були серед вихователів, які відповіли недоречно (5), оскільки назвали спостереження, показ, демонстрація (2); лабораторні і дослідницькі (3).

Виноградівський район: прості досліди з пошуковими діями на виявлення властивостей предметів (1); різні вправи для повторення розумових дій дитиною (1); вправи пов'язані з творчою діяльністю (2); словесні й дидактичні вправи (1).

Конкретно відповіли - 5.

В загальному орієнтуються, але конкретно назвати не можуть – 5.

2 відповіли, що використовують, але не назвали жодного.

Були серед вихователів, які відповіли недоречно (2), оскільки назвали спостереження, інструктаж (1); відповідні завдання (1).

Іршавський район: досліди з метою пізнання властивостей предметів чи явищ (1); ігри-інсценівки, дидактичні вправи (1); аплікація (1).

Конкретно відповіли - 3.

В загальному орієнтуються, але конкретно назвати не можуть – 10.

Були серед вихователів, які відповіли недоречно (2), оскільки назвали узагальнення знань під час творчих завдань (1); показую як саме потрібно щось робити (1).

Мукачівський район: гра «Скуштуй та назви», організація дослідницької діяльності (2); ігри на логіко-математичний розвиток (1); вправи на засвоєння матеріалу (1); доручення трудових дій (2); дидактичні ігри (1).

Конкретно назвали – 7.

В загальному орієнтуються, але конкретно назвати не можуть – 8.

17. Чи використовуєте у роботі з дітьми пояснювально-ілюстративний метод, як саме? Отримали такі відповіді:

Свалявський район: основними його методами є розповідь, пояснення в поєднанні з демонструванням наочності (2); показ-пояснення на схемі або в практичній діяльності (математика, ліплення, зображувальна діяльність) (1); використовую різні форми викладу матеріалу (фронтальну, групову, індивідуальну) (3); на заняттях та для закріплення у повсякденній діяльності (1); використовую словесні методи в поєднанні з наочними (1).

Конкретно назвали - 8.

В загальному орієнтуються, але конкретно назвати не можуть – 3

1 відповів, що використовує, але не назвав як саме.

Були серед вихователів, які відповіли недоречно (3), оскільки назвали розглядання ілюстрацій (2); відеоматеріал, наочність (1).

Берегівський район: метод навчання, спрямований на словесні, наочні, практичні (1); використовую, розгляд ілюстрацій, цей метод забезпечує сприймання (1); розповідь та до неї ілюстрації (1).

Конкретно назвали – 3.

В загальному орієнтуються, але конкретно назвати не можуть – 4.

2 відповіли, що використовують, але не назвали як саме.

Були серед вихователів (3), які взагалі не відповіли. А також, були такі, які відповіли недоречно (7): розповідь, бесіда (1); показ картинок (2); під час навчально-виховного процесу (2); пояснюю (1); індивідуальні (1).

Виноградівський район: його використання вихователем забезпечує сприймання, усвідомлення та запам'ятовування дітьми фактів і явищ. Цінність цього методу полягає в тому, що він сприяє засвоєнню і відтворенню значного обсягу знань (1); застосовую цей метод з використанням різних словесних, наочних та практичних засобів, щоб донести до дітей інформацію (1); пояснення із застосуванням показових предметів (2); показ картини, її опис (1).

Конкретно відповіли – 5.

В загальному орієнтуються, але конкретно назвати не можуть – 2.

6 відповіли, що використовують, але не назвали як саме.

Був серед вихователів 1 який відповів недоречно, оскільки назвав картини, анімації.

Іршавський район: за допомогою різних засобів (наочні та словесні) розповідаю нові знання (3); при поясненні використовую зображення або слайди (1).

Конкретно назвали – 4.

В загальному орієнтуються, але конкретно назвати не можуть – 6.

3 відповіли, що використовують, але не назвали як саме.

Були серед вихователів (2), які відповіли недоречно, оскільки назвали ілюстрації (1); презентації (1).

Мукачівський район: за допомогою словесних та наочних методів (1).

1 конкретна відповідь.

В загальному орієнтуються, але конкретно назвати не можуть – 2.

5 відповіли, що використовують, але не назвали як саме.

Дуже прикро, що найбільше недоречних відповідей було в Мукачівському районі (7), а саме обігрування (2); коли повідомляю дітям певну інформацію (2); подаю інформацію різними способами (1); під час трудової діяльності (2).

18. Чи використовуєте у роботі з дітьми репродуктивний метод, як саме? Отримали такі відповіді:

Свялявський район: неодноразове повторення виконання одного і того самого завдання, а також, варіативних, схожих з раніше засвоєними зразками (3); показую дітям виконання певних не складних завдань а вони повторюють за мною (1); коли дитині важко запам'ятати матеріал (вірш, казку) (1); відтворення дітьми способу дій вихователя (1).

Конкретно назвали – 6.

В загальному орієнтуються, але конкретно назвати не можуть – 6.

Були серед вихователів, які відповіли недоречно (3): під час занять з художньо-естетичного розвитку (1); цифри, розмальовки, бесіди, задачі (1); у грі (1).

Берегівський район: таким чином, щоб діти мали змогу повторити виконання завдання, схожого з раніше засвоєними зразками (1); репродуктивний заснований на відтворенні знань, повторенні способів діяльності за завданням педагога. Із цією метою використовують неодноразове повторення виконання одного й того самого завдання, а також варіативних, схожих з раніше засвоєними зразками (1); неодноразове повторення одного й того самого завдання, наприклад, під час фізичного виховання (1).

Конкретно назвали – 3.

В загальному орієнтуються, але конкретно назвати не можуть – 10.

2 відповіли, що використовують, але не назвали як саме.

Були серед вихователів, які відповіли недоречно (3): доручення, праця, засвоєння знань (1); ігри (1); слухання художніх творів (1).

Був 1 вихователь, який не відповів.

Виноградівський район: заснований на відтворенні знань, повторенні способів діяльності за завданням вихователя. Із цією метою використовую неодноразове повторення виконання одного й того самого завдання, а також варіативних, схожих з раніше засвоєними зразками (1); так, за допомогою поставлених завдань організовую відтворення дітьми продемонстрованих мною способів діяльності (1); неодноразово повторюю одне й те саме завдання (1).

Конкретно назвали – 3.

В загальному орієнтуються, але конкретно назвати не можуть – 5.

3 відповіли, що використовують, але не назвали як саме.

Були серед вихователів, які відповіли недоречно (3): пояснюю матеріал, викладаю допоміжний матеріал (2); за допомогою ілюстрацій (1).

Іршавський район: діти закріплюють знання повторюючи вивчене (1).

1 конкретна відповідь.

В загальному орієнтуються, але конкретно назвати не можуть – 8.

Були серед вихователів, які не використовують (2), а також, були (4), які відповіли недоречно: відповіді на запитання дітей (1); закріплення знань (1); під час праці (1); СХД (1).

Мукачівський район: у кінці заняття повторюю вивчене з дітьми (1); діти закріплюють знання методом повторень (2); повторюю з дітьми, те, що вивчили (1).

Конкретно назвали – 4.

В загальному орієнтуються, але конкретно назвати не можуть – 5.

2 відповіли, що використовують, але не назвали як саме.

Були серед вихователів, які відповіли недоречно (4): під час ігор (3); намагаюсь відповісти на запитання дітей (1).

19. Чи використовуєте у роботі з дітьми евристичний метод, як саме? Отримали такі відповіді:

Свалявський район:

5 використовує: пропоную дітям здогадки про причини і наслідки спостережуваних явищ (1); розповідаю учням різні цікаві факти не відомі їм раніше, зацікавлюю її до самостійних

нових відкриттів (1); це частково-пошуковий метод, так ставлю запитання, щоб дитина сама вирішила завдання (1); під час занять з логіко-математичного розвитку (1); у театралізованій діяльності (1).

8 використовує, не називає конкретно.

2 відповіли, що не використовують евристичний метод.

Берегівський район:

3 використовує: доручаю дітям завдання, у яких вони повинні самостійно знайти шляхи його вирішення (2); під час праці та на природі (1).

12 використовує, не називає конкретно.

4 відповіли, що не використовують даний метод.

Виноградівський район:

1 використовує: застосовую під час ігрової діяльності таким чином, щоб дитина дійшла сама до висновку (1).

9 використовує, не називає конкретно.

4 відповіли, що не використовують даний метод.

Іршавський район:

11 використовує, не називає конкретно.

4 відповіли, що не використовують даний метод.

Мукачівський район:

4 використовує: під час сюжетно-рольових ігор (1); повідомляю дітям частину знань, а іншу вони здобувають самі (1); доручаю дітям завдання, у якому наявні окремі його розв'язки (1); часто при дослідженні навколишнього середовища (1).

6 використовує, не називає конкретно.

5 відповіли, що не використовують даний метод.

20. Чи використовуєте у роботі з дітьми проблемний метод, як саме? Отримали такі відповіді:

Свалявський район:

8 використовує: ігри типу «Одягни ляльку», завдання, що вимагають розкриття причинних зв'язків, завдання, спрямовані на класифікацію предметів (гра «Прибери зайве» та інші) (2); правильно сформульовую проблему та стимулюю самостійний пошук дітьми шляху її вирішення, враховуючи їх рівень знань (1); під час експериментів, дослідів та розв'язання ігрових ситуацій і завдань, створюю проблемні ситуації, які потребують вирішення (1); під час вирішення якоїсь певної проблеми (1); створюю проблемну ситуацію (1); словесні, логічні задачі, загадки (1); в ігрових завданнях (1).

6 використовує, не називає конкретно

1 відповів, що не використовує даний метод.

Берегівський район:

3 використовує: в іграх (1); у бесідах (1); на заняттях з математики, вирішуємо завдання (1).

14 використовує, не називає конкретно

2 відповіли, що не використовують даний метод.

Виноградівський район:

1 використовує: під час пошукових занять.

12 використовує, не називає конкретно

1 відповів, що не використовує даний метод.

Іршавський район:

7 використовує: рідко, але якщо використовую то таким чином, що привертаю увагу дітей до вирішення проблеми (1); задля розумово розвитку використовую проблемну ситуацію (1); пропоную дітям проблемні завдання для пошуку рішення (2); діти вирішують проблемне завдання в іграх (1); створюю проблемну ситуацію (1); під час дидактичних ігор (1).

7 використовує, не називає конкретно.

1 відповів, що не використовує даний метод.

Мукачівський район:

5 використовує: використовую завдання, які вимагають розкриття практичних зв'язків (1); використовую проблемно-ігрові завдання, для встановлення просторових зв'язків (1); надаю змогу дітям самостійно виконати завдання (1); використовую для пошуку вирішення завдання (1); в іграх драматизаціях та театралізованій діяльності (1).

9 використовує, не називає конкретно.

1 відповів, що не використовує даний метод.

21. На запитання *Що є головним у використанні даного методу?* Отримали такі відповіді: головне правильно сформулювати проблему, стимулювати самостійний пошук дітьми шляху її вирішення; важливо, крім мотивації такої навчальної діяльності, максимально враховувати рівень знань, можливості мислення дошкільника; надати дітям змогу самостійно знайти вирішення.

Мені дуже дивно, що серед вихователів були такі, які взагалі не відповіли на дане запитання (7), а ще один вихователь відповів: не знаю.

22. Чи використовуєте у роботі з дітьми дослідницький метод, як саме? Де й коли?

Отримали такі відповіді:

Свалявський район:

9 використовує: складаю і пропоную дітям проблемні завдання для пошуку рішення. Дослідницьке завдання діти розв'язують самостійно, а вихователь лише коригує за потреби їхні дії (1); пропоную дітям проблемні завдання для пошуку рішення. Під час прогулянок, і на заняттях для ознайомлення з природнім довкіллям (3); під час занять та прогулянок, пробуджую у дітей інтерес до навколишнього світу, досліджуємо різні явища (2); роблю з дітьми різні досліди залежно в якій групі, якщо молодша, то прості досліди з водою, піском (1); часто у природі, наприклад спостерігаємо за явищами які відбуваються, і аналізуємо їх (1); при виконанні різних дослідів, пошуках невідомого (1).

6 використовує, не називає конкретно.

4 відповіли, що не використовують даний метод.

Берегівський район:

11 використовує: з піском, водою, снігом на прогулянці та в груповій кімнаті (1); під час занять, бесід, спонукаю до усвідомлення через розв'язування проблеми та завдань (2); під час прогулянок та занять (5); під час праці у природі, при ознайомленні з навколишнім середовищем (2); на прогулянці, екскурсії, спонукаю дитину до вирішення завдання (1).

8 використовує, не називає конкретно.

Виноградівський район:

3 використовує: через виявлення суперечностей у предметі, на заняттях (1); під час спостереження та на прогулянці (1); провожу досліди в груповій кімнаті (1).

11 використовує, не називає конкретно.

Іршавський район:

5 використовує: на подвір'ї з різними матеріалами, наприклад відчуваємо температуру піску, сонця, води (1); проводимо з дітьми різні досліди, на подвір'ї під час прогулянки, зазвичай навесні (2); для узагальнення знань проводимо певний дослід. На прогулянці або після заняття (1); проводжу експерименти з водою та ґрунтом (1).

10 використовує, не називає конкретно.

Мукачівський район:

8 використовує: після засвоєння знань, особливо репродуктивним методом для усвідомленого розуміння дітьми матеріалу (1); провожу примітивні досліди для кращого розуміння різних явищ, для виховання особистості, розвитку логіки та фантазії (1); показую дітям різні елементарні досліди під час прогулянки і стимулюю їх самостійне опрацювання (1); досліджуємо предмети, які знаходяться в груповій кімнаті (1); досліджуємо різні об'єкти та явища, що нас оточують (1); на прогулянці, на прикладі звичайних речей (1); на прогулянці із природним матеріалом (2).

7 використовує, не називає конкретно.

23. Чи використовуєте у роботі з дітьми метод розвитку творчих здібностей на основі теорії вирішення винахідницьких завдань, як саме? Отримали такі відповіді:

Свалявський район:

4 використовує: використовую ігри «Чим може бути?» «Добре - погано», «Навпаки», викладання візерунків з камінчиків, спостереження за «живими хмаринками». Уявлення себе на місці спостережуваного об'єкта, зміна характеру літературного героя та інші (1); створюю умови та середовище, де б діти проявляли свої задатки, в процесі повторення однієї з художньо-продуктивної діяльності і розвивали б здібності. Творчі прояви наявні там, де відсутні заборона, стримування (1); цей метод спрямований на розвиток творчої уяви дитини, мислення. Використовую під час образотворчої та музичної діяльності (1); використовую колективні ігри, ігри-заняття, під час яких діти спостерігають та вільно вибирають шляхи виконання завдань (1).

5 використовує, не називає конкретно.

6 відповіли, що не використовують даний метод.

Берегівський район:

8 використовує: на заняттях з художньої діяльності (1); через гру, на заняттях з розвитку мовлення та під час образотворчої діяльності (2); під час музики, ігор, мистецтва, художньої літератури (2); гра «танграм» - спочатку пропоную дітям скласти квадрат з менших квадратів, а потім ускладнюю пропоную трикутники, які треба об'єднати в малі квадрати. А з них потім скласти великий квадрат. При складанні розповіді за серією картин спочатку даю таку кількість картин, які треба узгодити в послідовності подій, на них зображених. Ускладнення: обираю завдання при невеликій кількості картинок і дітям треба доміркувати сюжет. Творчі завдання я використовую: під час індивідуального й колективного спілкування з дітьми; у різних видах доступної дітям дошкільного віку діяльності (гра, навчання, праця, творчість) (1); під час проведення режимних процесів (ранкового прийому, занять у дитячому садку, денної та вечірньої прогулянок, самостійної ігрової діяльності дітей). Заняття, які я пропоную дітям, будую за такими правилами: мінімум повідомлень і максимум роздумів (1); в більшості на образотворчій діяльності, в творчих іграх (1).

9 використовує, не називає конкретно.

2 відповіли, що не використовують даний метод.

Виноградівський район:

2 використовує: за допомогою спеціальних вправ, ігри «Чим може бути?», «Добре — погано» (1); проваю ігри-заняття, у яких ознайомлюю дітей з навколишнім світом, та вчу виявляти суперечності в предметах і явищах (1).

10 використовує, не називає конкретно.

2 відповіли, що не використовують даний метод.

Іршавський район:

1 використовує: використовую казки з загадковою кінцівкою.

7 використовує, не називає конкретно.

7 відповіли, що не використовують даний метод.

Мукачівський район:

11 використовує, не називає конкретно.

4 відповіли, що не використовують даний метод.

24. Чи використовуєте у роботі з метод розв'язання винахідницьких завдань? Отримали такі відповіді:

Свалявський район:

5 використовує: організовую діяльність з дітьми так, щоб вирішити дидактичне завдання, також, стимулюю пошук дошкільниками нетрадиційних рішень, привчаю діток шукати свої шляхи вирішення проблем, і відстоювати власну думку, підтримуючи їх у цьому заохочувальними словами (1); під час літературної та зображувальної діяльності: заохочую до розвитку фантазії та уяви (1); на заняттях з конструювання, образотворчої діяльності, ознайомлення з природою (1); сприяю розвитку у дітей нетрадиційного погляду на предмети, що їх оточують (1); в ігрових та казкових завданнях (1).

6 використовує, не називає конкретно.

4 відповіли, що не використовують даний метод.

Берегівський район:

2 використовує: за допомогою бесід та спостережень (2).

14 використовує, не називає конкретно.

2 відповіли, що не використовують даний метод.

Також, серед вихователів був 1, який не відповів на це запитання.

Виноградівський район:

2 використовує: моделювання маленькими чоловічками, це гра яка допомагає пояснити явища, наприклад як утворюється пара, шум (1); шляхом допомоги пошуку дошкільниками нетрадиційних рішень (1).

11 використовує, не називає конкретно.

1 відповів, що не використовує даний метод.

Іршавський район:

11 використовує, не називає конкретно.

4 відповіли, що не використовують даний метод.

Мукачівський район:

13 використовує, не називає конкретно.

2 відповіли, що не використовують даний метод.

25. На запитання *Які методи з вищезгаданих даються дітям найлегше?* Отримали такі відповіді: наочні, словесні, практичні, відтворення знайомих дій, театралізована, ігрова, мовленнєва, пошуково-дослідницька діяльність, пояснювально-ілюстративний метод, метод розв'язання винахідницьких завдань.

26. На запитання *Як діти проявляють себе у даних методах?* Отримали такі відповіді: активно, відтворюють позитивні емоції від результату, проявляють зацікавленість до процесу виконання завдання, впевнені в своїх здібностях, залюбки беруть участь у різних завданнях та іграх, вправно ведуть діалог, розуміють причино-наслідкові дії, висловлюють власну думку, прагнуть до успішного виконання завдання, проявляють ініціативу. Також, є декілька вихователів, які відповіли, що залежить від ситуації та настрою дитини.

27. На запитання *Чи використовуєте різні методи інтегровано, які саме?* Отримали такі відповіді:

Свалявський район:

9 використовують різні методи інтегровано, а саме: словесні та практичні методи (1); словесні, наочні, практичні (2); наочний і словесний, дослідницький та евристичний (1); наочний і словесний (2); словесний, наочний і дослідницький (1); словесний з репродуктивним (1); дослідницький з словесним (1).

5 відповіли, що використовують різні методи інтегровано, але не назвали конкретно які саме.

Також, серед вихователів був 1, який взагалі не використовує різні методи інтегровано.

Берегівський район:

11 використовують різні методи інтегровано, а саме: наочний, практичний, словесний (5); наочні і словесні (2); словесні й практичні (2); наочний з словесним, дослідницький з наочним (2);.

8 відповіли, що використовують різні методи інтегровано, але не назвали конкретно які саме.

Виноградівський район:

13 використовують різні методи інтегровано, а саме: метод розвитку творчих здібностей дітей на основі теорії вирішення винахідницьких завдань та метод розв'язання винахідницьких завдань (1); дослідницький метод та пояснювально-ілюстративний (2); пояснювально-ілюстративний і репродуктивний (3); наочний з репродуктивним (4); практичний і словесний (1); словесний і наочний (2).

1 відповів, що використовує різні методи інтегровано, але не назвав конкретно які саме.

Іршавський район:

12 використовують різні методи інтегровано, а саме: дослідницький метод та пояснювально-ілюстративний (2); пояснювальний-ілюстративний із репродуктивним (1); евристичний та пояснювально-ілюстративний (1); наочні із пояснювально-ілюстративним (1); наочний, словесний, практичний (2); практичні з евристичними (1); проблемний з дослідницьким (1); словесний з практичним (1); дослідницький з наочним (2).

1 відповів, що використовує різні методи інтегровано, але не назвав конкретно які саме.

Також, серед вихователів були 2, які взагалі не використовують різні методи інтегровано.

Мукачівський район:

12 використовують різні методи інтегровано, а саме: репродуктивний та дослідницький (1); словесний з наочним, та наочний з дослідницьким (1); дослідницький та винахідницький (1); дослідницький із наочним (2); евристичний та репродуктивний (1); винахідницький і проблемний (1); проблемний з наочним (2); наочні і словесні (3).

1 відповів, що використовує різні методи інтегровано, але не назвав конкретно які саме.

Також, серед вихователів були 2, які взагалі не використовують різні методи інтегровано.

Висновки і результати дослідження

Після аналізу всіх відповідей, які надійшли, було отримано такі результати:

На 8 запитання тільки 22 вихователів висловилися доречно, щодо того як вони розуміють діяльнісний підхід, а 56 як виявилось, не розуміють принцип діяльнісного підходу. Також, цікаво, що не розуміючи принцип діяльнісного підходу уже на 9 запитання 39 вихователів відповіли правильно, щодо того як вони реалізують діяльнісний підхід у своїй групі.

З цього ми можемо зробити висновки, що вихователі не розуміють принцип діяльнісного підходу, оскільки не розуміють його поняття та правильну реалізацію. *Таким чином, наша перша гіпотеза не є підтверджена.*

На 12 запитання, які традиційні методи використовують вихователі у роботі з дітьми, було отримано лише 30 доречних відповідей з 78.

Метою 14 запитання було дізнатися, які наочні методи використовують вихователі у роботі з дітьми. Доречних відповідей було 16 з усіх районів.

У 15 запитанні ми хотіли дізнатися, які словесні методи використовують вихователі у роботі з дітьми, з усіх районів отримала тільки 21 доречну відповідь.

16 запитання було направлене, щоб дізнатися які практичні методи використовують вихователі у роботі з дітьми, доречних відповідей було 22.

У 17 запитанні на меті було дізнатися, чи використовують вихователі пояснювально-ілюстративний метод у навчально-виховному процесі, як саме. Були 22 доречні відповіді з усіх районів.

18 запитання було спрямоване на те, щоб дізнатися, чи використовують вихователі репродуктивний метод. З усіх районів, отримали тільки 17 доречних відповідей.

Тож, можна сказати, що на основі даних аналізів, вихователі слабо орієнтуються в традиційних методах. *Таким чином, друге припущення не підтвердилось по вище вказаних доказах.*

13 запитання було поставлене, щоб з'ясувати, які нетрадиційні методи використовують вихователі у навчально-виховному процесі, отримали лише 37 доречних відповідей з 78.

19 запитання було направлене, щоб дізнатися, чи використовують у роботі з дітьми евристичний метод, отримали лише 13 доречних відповідей з 78.

20 запитання цілеспрямоване, щоб дізнатися, чи використовують у роботі з дітьми проблемний метод. На дане запитання надійшло 24 доречні відповіді з усіх районів.

22 запитання було направлене, щоб дізнатися, чи використовують вихователі у роботі з дітьми дослідницький метод. Надійшло 36 доречних відповідей з 78.

23 запитання було націлено, щоб з'ясувати, чи є серед вихователів, такі які використовують метод розвитку творчих здібностей на основі теорії вирішення винахідницьких завдань. На дане запитання надійшло 15 доречних відповідей з усіх районів.

24 запитання було спрямоване, щоб дізнатися, чи використовують вихователі у роботі з дітьми метод розв'язання винахідницьких завдань. На дане запитання надійшло найменше доречних відповідей, всього 9 з 78.

На основі таких результатів, можна стверджувати, що вихователі не орієнтуються та не знають нетрадиційні методи навчання. *Таким чином, наше третє припущення не підтвердилось.*

ВИСНОВКИ

Темою моєї бакалаврської роботи є «Діяльнісний підхід в освітньому процесі ЗДО: сутність та особливості реалізації». Метою є вивчення сутності діяльнісного підходу, методів навчання та їх застосування.

Діяльнісний підхід повинен бути спрямований на розвиток ключових компетентностей дитини та враховувати її вікові можливості. Для того, щоб активізувати діяльність дітей, педагог має сприяти у дитини пошуку нетрадиційних рішень, створювати проблемні ситуації, має розуміти як треба вчити так, щоб ініціювати у дитини власні запитання.

У роботі було покладено на теоретичні основи поняття «діяльність», «діяльнісний підхід», «методи навчання». Було розкрито поняття принципу діяльнісного підходу, охарактеризовано структуру діяльнісного підходу, розглянуто різні методи навчання та їх інтеграцію в ЗДО Закарпаття. Також, був зроблений аналіз відповідей вихователів, про те як вони розуміють поняття принципу діяльнісного підходу, як його реалізують на практиці, які методи використовують у роботі з дітьми, чи взагалі використовують методи інтегровано, як діти проявляють себе у даних методах тощо.

За допомогою літературних джерел та аналізу дослідження, я багато чого дізналася та зрозуміла, наскільки важливо розуміти принцип діяльнісного підходу, вміти правильно реалізувати його, та знати методи навчання, і їх класифікацію, щоб у майбутньому вміти їх правильно застосовувати на практиці. Я багато дізналася про значення діяльнісного підходу, методи та принципи дошкільного виховання. Мені допомогла в цьому така література, а саме: Поніманська, Волкова, Ковшар, Лисенко-Кирста.

Для підтвердження гіпотези був використаний аналіз наукових джерел та відповіді вихователів на анкети.

Результати досліджень показали, що більша кількість вихователів не розуміє та не правильно реалізовує діяльнісний підхід у роботі з дітьми, тому можна стверджувати, що припущення не підтвердилося.

Припущення стосовно того, чи розуміють вихователі сутність традиційних методів навчання, їхнє поєднання та застосування, не підтвердилося, оскільки вихователі слабо орієнтуються в даних методах.

Припущення стосовно того, чи знають і використовують вихователі нетрадиційні методи в навчально-виховному процесі, також було хибне, оскільки більша кількість вихователів не знає та не використовує у роботі з дітьми нетрадиційні методи навчання.

Дане дослідження було цікавим та корисним, за допомогою нього, я досягла поставленої мети у написанні наукової роботи.

REZÜMÉ

Szakedolgozatom témája: «Tevékenységek központúság az óvodai fejlesztés folyamatában: lehetőségek és megoldások». Célom a tevékenység szemlélet lényegének, tanítási módszereinek és alkalmazásának tanulmányozása.

Az aktivitási megközelítésnek a gyermek kulcskompetenciáinak fejlesztésére és korának figyelembevételére kell irányulnia. A gyermekek tevékenységének intenzívebbé tétele érdekében a tanárnak segítenie kell a gyermeket a nem hagyományos megoldások megtalálásában, problémás helyzetek kialakításában, meg kell értenie a tanítás módját a gyermek saját kérdéseinek kezdeményezése érdekében.

A "tevékenység", a "tevékenység-megközelítés", a "tanítási módszerek" fogalma a munka elméleti alapjaira épült. Felfedtem az aktivitás-megközelítés elvének koncepcióját, jellemeztem az aktivitás-szemlélet szerkezetét, figyelembe vettem a különféle oktatási módszereket és azok integrációját a Kárpátaljai óvodákban. Emellett elemeztem a pedagógusok válaszait arról, hogyan értik az aktivitás-megközelítés elvének fogalmát, hogyan valósítják meg azt a gyakorlatban, milyen módszereket alkalmaznak a gyermekekkel való munkában, vagy hogyan alkalmazzák a módszereket integráltan, miképp nyilvánulnak meg ezek a módszerek.

Az irodalom és a kutatási elemzések révén sokat tanultam és megértettem, hogy mennyire fontos megérteni a tevékenységi szemlélet elvét, tudni kell azt helyesen megvalósítani, és ismerni a tanítási módszereket és azok osztályozását, hogy helyesen alkalmazhassam őket a gyakorlatban. Sokat tanultam az óvodai nevelés tevékenység szemléletének, módszereinek és alapelveinek fontosságáról. Ebben a következő szakirodalom segített: Ponimanszka, Volkova, Kovsár, Liszenko-Kirszta.

A hipotézis megerősítéséhez a tudományos források elemzését és a pedagógusok kérdőívekre adott válaszait használtam.

A kutatások eredményei azt mutatták, hogy a pedagógusok nagy része nem érti és nem megfelelően hajtja végre az aktivitási szemléletet a gyerekekkel végzett munkában, ezért kijelenthető, hogy a feltételezés nem igazolódott be.

Az a feltételezés, hogy a pedagógusok megértik-e a hagyományos tanítási módszerek lényegét, azok kombinációját és alkalmazását, nem igazolódott be, mivel a pedagógusok rosszul orientálódnak ezekben a módszerekben.

Téves volt az a feltételezés is, hogy az oktatók ismerik-e és alkalmazzák-e a nem hagyományos módszereket az oktatási folyamatban, mivel több pedagógus nem ismeri és nem használja a nem hagyományos tanítási módszereket a gyermekekkel való munkában.

Ez a kutatás érdekes és hasznos volt számomra, a tudományos munka megírása folyamán sikerült elérni a kitűzött céljaimat.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

- Андросович К. (2014): *Проектна діяльність у сучасному дошкільному навчальному закладі // Педагогічні інновації: ідеї, реалії, перспективи.* - Вип. 1.
[/http://pi.iod.gov.ua/images/pdf/2014_1/3.pdf](http://pi.iod.gov.ua/images/pdf/2014_1/3.pdf)
- Аніщук А.М. (2017): *Використання діяльнісного підходу в підготовці фахівців дошкільної освіти.* Серія: Психолого педагогічні науки-. №3.
[/http://lib.ndu.edu.ua/dspace/bitstream/123456789/1001/1/4.pdf](http://lib.ndu.edu.ua/dspace/bitstream/123456789/1001/1/4.pdf)
- Базовий компонент дошкільної освіти (2012): Науковий керівник: А. М. Богуш, дійсний член НАПН України, проф, д-р пед. наук; Авт. кол-в: Богуш А. М., Беленька Г. В., Богініч О. Л., Гавриш Н. В., Долинна О. П., Ільченко Т. С., Коваленко О. В., Лисенко Г. М., Машовець М. А., Низковська О. В., Панасюк Т. В., Піроженко Т. О., Поніманська Т. І., Сідельнікова О. Д., Шевчук А. С., Якименко Л. Ю. — К.: Видавництво./<https://mon.gov.ua/storage/app/media/doshkilna/bazovij-komponent-doshkilnoyi-osviti-na-sajt-ostatocnij.pdf>
- Базовий компонент дошкільної освіти (2021): Науковий керівник: Піроженко Т.О., дійсний член НАПН України, проф, д-р пед. наук; Авт. кол-в: Баєр О.М., Безсонова О.К., Брежнева О.Г., Гавриш Н.В., Загородня Л.П., Косенчук О.Г., Корнєєва О.Л., Лисенко Г.М., Левінець Н.В, Машовець М.А, Мордоус В.О., Нерянова.С.І, Половіна О.А., Рейпольська О.Д., Шевчук А.С. — К.: Видавництво./
https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2021/12.01/Pro_novu_redaktsiyu%20Bazovoho%20komponenta%20doshkilnoyi%20osvity.pdf
- Баранова В.В. (2012): *Сутність образотворчої діяльності / Наука і освіта.* - № 8./
http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/NiO_2012_8_5.pdf
- Беленька Г.В. (2009): *Трудове виховання дітей дошкільного віку: реалії XXI сторіччя/* Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету. -Ч-2./
<http://znp.udpu.edu.ua/article/view/188378>
- Беленька Г.В., Боднар В.І., Шоробура І.М. (2020): *Дошкільна освіта в контексті ідей Нової української школи/* Збірник наукових праць.- Хмельницький.
[/http://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/31203/1/Y_Volynets_K_Volynets_FTSyDSDVvPPD_2020.pdf](http://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/31203/1/Y_Volynets_K_Volynets_FTSyDSDVvPPD_2020.pdf)
- Боровских А.В., Розов Н.Х. (2010): *Деятельностные принципы в педагогике и педагогическая логика: Пособие для системы профессионального педагогического*

образования, переподготовки и повышения квалификации научно-педагогических кадров.
– М.: МАКС Пресс./ http://www.fpo.msu.ru/open_files/public/pedlog.pdf

Бухало О.Л. (2015): *Організаційно- педагогічні умови виховання дітей раннього віку*/ Вісник Дніпропетровського університету Альфреда Нобеля. Серія: Педагогіка і психологія. - Педагогічні науки. №2 (10)./ <https://www.pedpsy.duan.edu.ua/images/PDF/2015/2/15.pdf>

Рогальська Н. В. (2013): *Використання методу проєктів у професійній підготовці майбутніх фахівців дошкільної освіти* / Педагогіка вищої та середньої школи. - Вип. 37./ http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILA=&2_S21STR=P VSSh 2013 37 30

Варганова О., Кормановская Ю. (2018): *Технология «ситуация» как средство реализации современных целей дошкольного образования*// Информационно-методический и научно-педагогический журнал. Категория: Дополнительное образование . /<https://viro.edu.ru/istochnik/index.php/dopolnitelnoe-obrazovanie/318-tekhnologiya-situatsiya-kak-sredstvo-realizatsii-sovremennykh-tselej-doshkolnogo-obrazovaniya>

Варій М. Й. (2007): *Загальна психологія*. Навчальний посібник / 2-ге видан., випр. і доп. - К.: «Центр учбової літератури»./<http://www.info-library.com.ua/books-book-113.html>

Висоцька О.Є. (2018): *Розвиток життєвих компетентностей особистості засобами діяльнісної педагогіки*/ Збірник наукових праць: «Формування ціннісно-змістовної сфери дітей дошкільного та молодшого шкільного віку»: матеріали обласної науково-практичної конференції 28 березня . – Дніпро./ <http://dano.dp.ua/attachments/article/392/%D0%9C%D0%B0%D1%82%D0%B5%D1%80%D1%96%D0%B0%D0%BB%D0%B8%20%D0%BE%D0%B1%D0%BB%D0%B0%D1%81%D0%BD%D0%BE%D1%97%20%D0%BD%D0%B0%D1%83%D0%BA%D0%BE%D0%B2%D0%BE-%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%BA%D1%82%D0%B8%D1%87%D0%BD%D0%BE%D1%97%20%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D1%84%D0%B5%D1%80%D0%B5%D0%BD%D1%86%D1%96%D1%97%20-%D0%B1%D0%B5%D1%80%D0%B5%D0%B7%D0%BD%D1%8F%202018%20%D1%80%D0%BE%D0%BA%D1%83.pdf>

Вознюк. О. В. (2014): *Порівняльна дошкільна педагогіка*.-Навчальний матеріал./<http://eprints.zu.edu.ua/id/eprint/27445/contents>

Волинець Катерина, Омельченко Наталія (2019): *Логіко-математичний розвиток дітей старшого дошкільного віку*/Зб. наук. праць.«Тенденції та перспективи розвитку

науки і освіти в умовах глобалізації» – Переяслав-Хмельницький, Вип.44./http://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/26853/1/K_Volynets_N_Omelchenko_LMRDSDV_KKD.pdf

Волкова Н.П. (2007): *Педагогіка-Навчальний посібник-2-ге видання, перероблене та доповнене-К.*; Академвидав./

<https://pedagogy.lnu.edu.ua/departments/pedagogika/library/volkova.pdf>

Волощенко Н. О., Коваль Ю. О (2019): *Освітньо-розвивальний потенціал Lego-технологій у розвитку пізнавальної активності дітей старшого дошкільного віку/ Збірник наукових праць: Дошкільна освіта: проблеми та перспективи.-Вип.-11 (3).*/[http://journal-discourse.com/files/pdf/2019_11\(3\)-8.pdf](http://journal-discourse.com/files/pdf/2019_11(3)-8.pdf)

Гомонюк О. М. (2012): *Основні підходи до визначення поняття «Педагогічна культура»/ Збірник наукових праць Хмельницького інституту./* <http://elar.khnu.km.ua/jspui/bitstream/123456789/1235/1/12gomppk.pdf>

Дуткевич Т.В. (2012): *Дитяча психологія-Навчальний посібник-К.*; Центр учбової літератури/https://shron1.chtyvo.org.ua/Dutkevych_Tetiana/Dytiacha_psykholohiia.pdf?PHPSESSID=5ivkp5opkbuudi2rp7i4cgs1e7

Завальнюк Т.В., Поліщук Т.С., (2016): *Навчання і виховання дітей дошкільного і молодшого шкільного віку: актуальні питання теорії і методики/ Збірник науково-методичних праць.- Ч- І– Житомир: ФОП Левковець.*

http://eprints.zu.edu.ua/21359/1/%D0%B7%D0%B1%D1%96%D1%80%D0%BD%D0%B8%D0%BA_%D0%86_%D1%87%D0%B0%D1%81%D1%82%D0%B8%D0%BD%D0%B0.PDF

Вербицька П. (2009): *Методологічні засади громадянського виховання / Наукові записки ТНПУ ім. В. Гнатюка. Сер. Педагогіка / редкол. : В. Кравець, В. Мадзігон, Г. Терещук та ін. – Тернопіль . – № 1. /*

<http://dspace.tnpu.edu.ua/bitstream/123456789/865/1/Verbucska.pdf>

Закирова В.Г, Власова В.К., Каюмова Л.Р., Сабирова Э.Г. (2018): *Традиционные и нетрадиционные формы обучения и воспитания- Учебное пособие.-Казань: Казан.ун-т./*https://kpfu.ru/staff_files/F_80280398/Uchebnoe_posobie_2.pdf

Іванюк Г.І., Січкара А.Д (2018): *Ідеї діяльнісного підходу Ф.Фребеля в українському дошкільлі: від минулого до сьогодення// «Молодий вчений» №7 (59), липень./* <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2018/7/22.pdf>

Каленський А. (2018): *Методологічні підходи до стандартизації змісту професійної освіти// Науковий вісник Інституту професійно-технічної освіти НФПН України. Серія: Професійна педагогіка./*

<https://www.researchgate.net/publication/329508048> METODOLOGICNI PIDHODI DO ST ANDARTIZACII ZMISTU PROFESIJNOI OSVITI

Калмикова Л.О. (2016): *Формування у дітей старшого дошкільного віку мовленнєвої діяльності: діагностико розвивальний комплекс.* - Навчальний посібник.- Київ: Видавничий Дім «Слово»./

<http://ephseir.phdpu.edu.ua/bitstream/handle/8989898989/2065/%D0%94%D1%96%D0%B0%D0%B3%D0%BD%D0%BE%D1%81%D1%82%D0%B8%D0%BA%D0%BE-%D1%80%D0%BE%D0%B7%D0%B2%D0%B8%D0%B2%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%B0%20%D0%BF%D1%80%D0%BE%D0%B3%D1%80%D0%B0%D0%BC%D0%B0%20%28%D0%9A%D0%B0%D0%BB%D0%BC%D0%B8%D0%BA%D0%BE%D0%B2%D0%B0%20%D0%9B.%D0%9E.%29%20%D0%BE%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D0%B%D0%B5%D0%BD%D0%B8%D0%B9%20%D0%B2%D0%B0%D1%80%D1%96%D0%B0%D0%BD%D1%82%202016%20%D1%80..pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Капінус О. (2020): *Суб'єктно-діяльнісний підхід до формування професійної субектності майбутніх офіцерів збройних сил України*/ Збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені: Актуальні питання гуманітарних наук Франка . – Дрогобич: Видавничий дім «Гельветика»,– Вип. 30. Том 4./ http://aphn-journal.in.ua/archive/30_2020/part_4/30-4_2020.pdf#page=28

Карапузова І., Бурсова С. (2016): *Дитяче експериментування: реалії та перспективи*/ Збірник наукових праць. Серія: Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології, № 9 (63). /

http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/pednauk_2016_9_6.pdf

Карелина І. О. (2012): *Методика обучения и воспитания в области дошкольного образования: курс лекций* - .Учебно-методическое пособие. – Рыбинск: филиал ЯГПУ./<http://cito-web.yspu.org/link1/metod/met176/met176.pdf>

Ковшар О. (2013): *Завдання дошкільної освіти у розвитку особистості* / Збірник наукових праць: Проблеми підготовки сучасного вчителя.-№8 (Ч. 2)./ [http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/ppsv_2013_8\(2\)_43.pdf](http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/ppsv_2013_8(2)_43.pdf)

Ковшар О. В. (2015): *Теоретико-методичні засади організації передшкільної освіти* : Криворізький педагогічний інститут ДВНЗ «Криворізький національний університет» МОН України. — Кривий Ріг : Вид. Р. А. Козлов./

<http://elibrary.kdpu.edu.ua/bitstream/0564/618/1/%D0%A2%D0%B5%D0%BE%D1%80%D0%B5%D1%82%D0%B8%D0%BA%D0%BE-%D0%BC%D0%B5%D1%82%D0%BE%D0%B4%D0%B8%D1%87%D0%BD%D1%96%20%D0%B7%D0%B0%D1%81%D0%B0%D0%B4%D0%B8%20%D0%BE%D1%80%D0%B3%D0%B0%D0%BD%D1%96%D0%B7%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%97%20%D0%BF%D0%B5%D1%80%D0%B5%D0%B4%D1%88%D0%BA%D1%96%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%BE%D1%97%20%D0%BE%D1%81%D0%B2%D1%96%D1%82%D0%B8%20%20%D0%BC%D0%BE%D0%BD%D0%BE%D0%B3%D1%80%D0%B0%D1%84%D1%96%D1%8F.pdf>

Козак Л.В, Король Г.А. (2019): *Проектна діяльність як чинник пізнавального розвитку дітей дошкільного віку*// Науковий журнал.-Вип. 18 (3)- П., «Гельветика»./ http://www.innovpedagogy.od.ua/archives/2019/18/part_3/38.pdf

Косенко Ю.М. (2018): *Забезпечення емоційного розвитку дошкільників: підготовка вихователів на етапі професійного навчання* // Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету. Серія: Педагогічні науки.-Вип.1./<https://pedagogy.bdpu.org/wp-content/uploads/2018/06/24-1.pdf>

Курок О. І., Лісневська Н. В. (2014): *Рухова активність дітей дошкільного віку як необхідна складова здоров'язберігаючого середовища в ДНЗ* // Вісник Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка. Сер. : Педагогічні науки. - 2014. - Вип. 24. /http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/vgnpu_2014_24_20.pdf

Лисенко Н.В., Кирста Н.Р. (2002): *Педагогіка українського дошкілля*- Навчально-методичний посібник. - Івано-Франківськ: Плай. /<http://194.44.152.155/elib/local/sk718930.pdf>

Малафійк І. В. (2009): *Дидактика* - Навчальний посібник - К., Кондор./ <https://textbooks.net.ua/content/view/6155/49/>

Молнар Т. (2016): *Діяльнісний підхід до організації навчального процесу в початковій школі*// «Молодь і ринок» №1 (132)./http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Mir_2016_1_17.pdf

Морозов В. (2013): *Педагогічний процес як предмет педагогічного дискурсу*//Вісник Інституту розвитку дитини. Сер. : Філософія, педагогіка, психологія. - Вип. 29./ http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/Vird_2013_30_8.pdf

Олійник О.М. (2017): *Театрально-ігрова діяльність в умовах дошкільного навчального закладу.*- Навч.-метод. посіб. / Кам'янець-Подільський : Волощук В. О., 2017./<http://elar.kpnu.edu.ua:8081/xmlui/bitstream/handle/123456789/1632/Oliinyk-O.M.-Teatralno-ihrova-diiialnist-v-umovakh-doshkilnoho-navchalnoho-zakladu.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Піроженко Т. О., Хартман О. Ю. (2016): *Парціальна програма з розвитку соціальних навичок ефективної взаємодії дітей від 4 до 6–7 років «Вчимося жити разом».* — К.: Видавництво «Алатон»./<https://mon.gov.ua/storage/app/media/doshkilna/programi/1.pdf>

Піроженко Т.О. та ін. (2016): *Ігрова діяльність дошкільника : молодший дошкільний вік.* – Серія: «Настільна книжка вихователя»). - Київ: Генеза./https://lib.iitta.gov.ua/710102/1/2016_%20%D0%86%D0%B3%D1%80%D0%BE%D0%B2%D0%B0%20%D0%B4%D1%96%D1%8F%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D1%96%D1%81%D1%82%D1%8C%20%D0%9F%D1%96%D1%80%D0%BE%D0%B6%D0%B5%D0%BD%D0%BA%D0%BE.pdf

Пісоцький О. П., Пісоцька Л. М. (2018): *Характеристика продуктивних видів діяльності дітей старшого дошкільного віку*// Наукові записки НДУ ім. М. Гоголя. Серія: Психолого-педагогічні науки.-№3.
[/http://lib.ndu.edu.ua/dspace/bitstream/123456789/939/1/24.pdf](http://lib.ndu.edu.ua/dspace/bitstream/123456789/939/1/24.pdf)

Пісоцький О. П., Пісоцька Л.М. (2016): *Знання про продуктивні види діяльності дошкільників у структурі професійної компетентності майбутніх фахівців дошкільної освіти* // Наукові записки Ніжинського державного університету ім. Миколи Гоголя. Серія: Психолого-педагогічні науки. - № 3./http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILE=&2_S21STR=Nzspp_2016_3_22

Поніманська Т. І. (2006): *Дошкільна педагогіка*-Навчальний посібник- К., Академвидав.

Поніманська Т. І. (2015): *Дошкільна педагогіка*-Навчальний посібник- К., Академвидав.

Ратовська С.В (2012): *Технології кооперативного навчання як засіб удосконалення майбутніх педагогів*// Науковий вісник МДУ імені В.О.Сухомлинського./http://mdu.edu.ua/wp-content/uploads/files/22_4.pdf

Ребрина А.А., Суховієнко Н.А. (2017): *Ігрова діяльність як елемент формування узагальнень у сфері основної та неформальної освіти майбутніх вихователів*// Журнал науковий огляд.- №4 (36)./<https://core.ac.uk/download/pdf/217451665.pdf>

Романюк І. А. (2007): *Музичне виховання у дошкільному навчальному закладі* / Збірник методичних матеріалів. - Тернопіль: Мандрівець.
[/http://194.44.152.155/elib/local/r9.pdf](http://194.44.152.155/elib/local/r9.pdf)

Рогальська Н. В. (2013): *Використання методу проектів у професійній підготовці майбутніх фахівців дошкільної освіти* // Педагогіка вищої та середньої школи. - 2013. - Вип. 37. /http://www.irbis-nbu.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbu/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&S21P03=FILA=&S21STR=PVSsh_2013_37_30

Садовий М. (2013): *Діяльнісний та системний підхід у педагогічній спадщині В. О. Сухомлинського* // Наукові записки Кіровоградського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка. Сер. : Педагогічні науки. - Вип. 123 (2). /<https://www.google.com/url?sa=i&url=https%3A%2F%2Fcore.ac.uk%2Fdownload%2Fpdf%2F53035158.pdf&psig=AOvVaw0UKliyanBWGCSyo1VL7MkW&ust=1612446681542000&source=images&cd=vfe&ved=0CA0QjhqxqFwoTCJiTw4f1ze4CFQAAAAAdAAAAABAD>

Семчук С. (2014): *Морально-духовне становлення особистості в контексті впливу комп'ютерних технологій* / Науковий вісник Мелітопольського державного педагогічного університету. Серія: Педагогіка. - №1 (12). / http://www.irbis-nbu.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbu/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/Nvmdpu_2014_1_39.pdf

Синько О.В. (2013): *Використання методики ТРВЗ в ігровій діяльності дошкільнят* // Таврійський вісник освіти. - №2 (42). / http://www.irbis-nbu.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbu/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/Tvo_2013_2_21.pdf

Січкарь А.Д. (2014): *Трансформація ідей діяльнісного підходу в педагогічній спадщині Елеонори Яновської (Перша третина ХХ століття)* // Освітнологічний дискус, №4 (8). /https://www.google.com/url?client=internal-element-cse&cx=012955353415694750662:ac0q9yn5xfi&q=http://irbis-nbu.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbu/cgiirbis_64.exe%3FC21COM%3D2%26I21DBN%3DUJRN%26P21DBN%3DUJRN%26IMAGE_FILE_DOWNLOAD%3D1%26Image_file_name%3DPDF/osdys_2014_4_23.pdf&sa=U&ved=2ahUKEwin2Oif-cruAhVEIYsKHf6dA3o4FBAWMAR6BAgDEAE&usg=AOvVaw1h-10C_mCDtdRJe_bQixU

Сорочук І.І. (2018): *Роль діяльнісного підходу у процесі становлення педагога нового покоління* // «Молодий вчений» №12 (64), грудень 2018.
[/http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2018/12.1/15.pdf](http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2018/12.1/15.pdf)

Тарасюк Л. М. (2014): Особливості становлення міжособистісної взаємодії дітей дошкільного віку / Проблеми сучасної психології. - Вип. 24./ http://www.irbis-nbu.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbu/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILA=&2_S21STR=Pspl_2014_24_55

Теплюк А. А. (2013): *Особливості емоційного розвитку дітей дошкільного віку/ Дослідження молодих учених у контексті розвитку сучасної науки.-* К.:[https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/1927/1/Теплюк PI konf.pdf](https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/1927/1/Теплюк_PI_konf.pdf)

Трофаїла Н. Д. (2014): *Емоційний розвиток дітей дошкільного віку/Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини / – Умань : ФОРМ ЖОВТИЙ О. О., 2 – Ч. 3. /http://mdu.edu.ua/wp-content/uploads/files/36_3.pdf*

Уйсімбаєва М. (2014): *Проектна діяльність: теоретичні аспекти/ Збірник наукових праць: Витоки педагогічної майстерності. - Вип. 13. /<http://dspace.pnpu.edu.ua/bitstream/123456789/2932/1/Uisimbaeva.pdf>*

Чайка В. М. (2011): *Основи дидактики - Навчальний посібник-К., Академвидав./<https://textbook.com.ua/pedagogika/1473451780>*

Чмиленко Ф.О., Жук Л.П., (2014): *Посібник до вивчення дисципліни «Методологія та організація наукових досліджень».* – Д.: РВВ ДНУ./ <http://kist.ntu.edu.ua/textPhD/mond.pdf>

Шапаренко Х. А. (2014): *Сучасні підходи до трудового виховання дітей дошкільного віку / Наукові записки Національного педагогічного університету ім. М. П. Драгоманова. Серія : Педагогічні та історичні науки. - Вип. 116./http://www.irbis-nbu.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbu/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILA=&2_S21STR=Nzped_2014_116_37*

Швайка Л. А. (2008): *Організація трудової діяльності в дитячому садку. — Х. : Вид. група «Основа»./http://sffecb475cdfc3e4b.jimcontent.com/download/version/1445927023/module/12458764124/name/Organizatsiya_trudovoyi_diyalnosti_v_dityachomu_sadku.pdf*

Якименко Л.Ю. , Луценко В.О. (2012): *Особливості міжособистісних відносин в дитячому колективі/Збірник наукових праць: Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді.-Вип. 16, книга 1./<https://lib.iitta.gov.ua/3584/1/46.pdf>*

ДОДАТКИ

Анкета

«Вивчення реалізації діяльнісного підходу в освітньому процесі ЗДО»

Інструкція: Ця анкета складена з метою вивчення реалізації діяльнісного підходу у навчально-виховному процесі ЗДО. Прошу відповісти на запропоновані запитання. Зібрана інформація буде використана у написанні бакалаврської роботи на тему: «Діяльнісний й підхід в освітньому процесі ЗДО: сутність та особливості реалізації». Анкетування проводиться анонімно.

1. Місцезнаходження Вашого ЗДО (Закладу дошкільної освіти)? _____

2. Яка кількість груп у ЗДО? _____

3. В якій групі Ви працюєте:

- Молодша група
- Середня група
- Старша група
- Змішана група

4. Ваш рік народження? _____

5. Рівень освіти:

- Дошкільна освіта (Бакалавр)
- Дошкільна освіта (Магістр)
- Магістр не дошкільної освіти
- Науковий ступінь (Кандидат наук)
- В даний час навчаюсь на дошкільній освіті
- Інше: _____

6. Ваш стаж роботи вихователем? _____

7. Скільки років Ви працюєте у даному ЗДО? _____

8. Як Ви розумієте принцип діяльнісного підходу у вихованні дітей в ЗДО?

9. Яким чином Ви реалізовуєте діяльнісний підхід в своїй групі? _____

10. Чи наявний у Вашому дошкільному закладі базовий рівень матеріального забезпечення? _____

11. Які типи ігор Ви найчастіше використовуєте у навчально-виховному процесі?

12. Які традиційні методи Ви використовуєте в роботі з дітьми?

13. Які нетрадиційні методи Ви використовуєте в роботі з дітьми?

14. Чи використовуєте у роботі з дітьми наочні методи, які саме? _____

15. Чи використовуєте у роботі з дітьми словесні методи, які саме?

16. Чи використовуєте у роботі з дітьми практичні методи, які саме?

17. Чи використовуєте у роботі з дітьми пояснювально-ілюстративний метод, як саме?

18. Чи використовуєте у роботі з дітьми репродуктивний метод, як саме?

19. Чи використовуєте у роботі з дітьми евристичний метод, як саме?

20. Чи використовуєте у роботі з дітьми проблемний метод, як саме? _____

21. Що є головним у використанні даного методу? _____

22. Чи використовуєте у роботі з дітьми дослідницький метод, як саме? Де і коли?

23. Чи використовуєте у роботі з дітьми метод розвитку творчих здібностей на основі теорії вирішення винахідницьких завдань? Як саме? _____

24. Чи використовуєте у роботі з дітьми метод розв'язання винахідницьких завдань? Як саме?

25. Які методи з вищезгаданих даються дітям найлегше? _____

26. Як діти проявляють себе у даних методах? _____

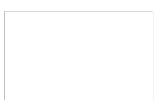
27. Чи використовуєте декілька методів інтегровано, які саме?

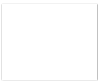
Дякую за допомогу!

СПИСОК ТАБЛИЦЬ:

Таблиця №1. Вихователі працюють у таких групах.....	31
Таблиця №2. Віковий склад вихователів.....	32
Таблиця №3. Рівень освіти вихователів.....	32
Таблиця №4. Стаж роботи вихователів.....	33
Таблиця №5. Як вихователі розуміють принцип діяльнісного підходу в ЗДО.....	33
Таблиця №6. Яким чином вихователі реалізують діяльнісний підхід у своїй групі.....	34
Таблиця №7. Наявність у ЗДО базового рівня матеріального забезпечення.....	34

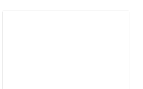
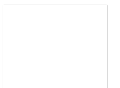

СПИСОК ДІАГРАМ:

Діаграма №1. Прийняли участь у дослідженні.....31

Діаграма №2. Віковий склад опитаних.....32

Діаграма №3. Стаж роботи.....33

Завідувачу кафедри

Біда Олена Анатоліївна

здобувача вищої освіти

Шелельо Тетяна Володимирівна,

дошкільна освіта, IV

(ПІБ студента, спеціальність, курс)

ЗАЯВА

З правилами чинного Положення «Про академічну доброчесність в Закарпатському угорському інституті імені Ф. Ракоці II» від «30» серпня 2019 року, згідно з яким виявлення плагіату є підставою для відмови в допуску роботи до захисту і застосування заходів дисциплінарної та академічної відповідальності, ознайомлений(а).

Про використання Системи виявлення текстових збігів/ідентичності/ схожості в роботах здобувачів вищої освіти повідомлений(а) та надаю свою згоду на обробку та збереження моєї роботи в Базі даних Інституту. Також надаю ЗУІ право на передачу моєї роботи для обробки та збереження в Системі виявлення текстових збігів/ідентичності/схожості та використання роботи для виявлення плагіату в інших роботах, які завантажувалися/завантажуються для перевірки Системою виявлення текстових збігів/ідентичності/схожості та користувачами, які мають доступ до цієї Системи, виключно в обмежених цілях для виявлення плагіату в текстах робіт.

Робота для перевірки Інституту надається в друкованому та електронному варіанті. Електронна версія моєї роботи збігається (ідентична) з друкованою.

28.05.2021

Дата

Підпис

Ім'я користувача:
Моца Андрій Андрійович

ID перевірки:
1007919069

Дата перевірки:
18.05.2021 23:13:05 EEST

Тип перевірки:
Doc vs Internet

Дата звіту:
19.05.2021 09:51:47 EEST

ID користувача:
100006701

Назва документа: Шелельо Таня

Кількість сторінок: 55 Кількість слів: 16593 Кількість символів: 118110 Розмір файлу: 728.47 KB ID файлу: 1008010781

3.45% Схожість

Найбільша схожість: 1.28% з Інтернет-джерелом (https://studopedia.su/17_29080_formi-organizatsii-navchannya-ditey-d..)

3.45% Джерела з Інтернету

84

Сторінка 57

Пошук збігів з Бібліотекою не проводився

2.57% Цитат

Цитати

9

Сторінка 58

Посилання

1

Сторінка 58

0% Вилучень

Немає вилучених джерел

Модифікації

Виявлено модифікації тексту. Детальна інформація доступна в онлайн-звіті.

Замінені символи

9